

Başkentin göbeğinde korsan örgütler var !

DGM VE POLİS

Frankfurt Havaalanında, 22 Eylül günü, uçağa binmeden çekilen son resimler

Erdal Talu, Frankfurt'ta eşi Şeyda ve oğlu Balkan'la. Talu İstanbul'da hemen tutuklandı

Ahmet ve Filiz Kardam. Ankara'ya götürülen Ahmet Kardam Emniyette günlerdir bekletiliyor

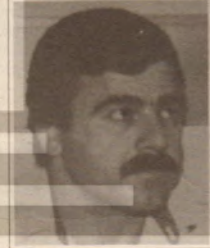

Şeref Yıldız da TBKP yöneticisi olarak uçaktan alınıp Ankara Emniyetine götürüldü.

Uçaktan indikten sonra, Ankara'ya kaçırılır gibi götürülen üç TBKP yöneticisi, Bozışık, Kardam ve Yıldız, DGM Savcısı Nusret Demiral ve polisin keyfi uygulamasıyla günlerce Ankara Emniyetinde sorgulandılar. Oysa haklarında tutuklama emri olanların doğrudan cezaevine götürülmeleri gerekiyordu. Nitekim Erdal Talu durumu diğerlerinden

Talat Ulusoy da, önce İzmir Emniyetinde sorgulandıktan sonra tutuklandı

İGD yöneticilerinden Alattin Taş İstanbul Bayrampaşa Cezaevi'ne konuldu

En yaşlı TBKP yöneticisi Bozışık da Ankara Emniyetinde günlerce sorgulandıktan sonra tutuklandı

farklı olmadığı halde doğrudan İstanbul Bayrampaşa Cezaevi'ne götürülmüş, Alattin Taş İstanbul'da, Talat Ulusoy İzmir'de kısaca sorgulandıktan sonra tutuklanmış, Aynur Hayrullahoğlu, Fikret Demir, Fahrettin Filiz ve Halil Baştan hemen serbest

bırakılmışlardı. Ankara DGM savcısı Demiral hakkında bu keyfi uygulaması nedeniyle, TBKP davası avukatları tarafından, soruşturma açılması için suç duyurusunda bulunuldu. Bu konudaki haberlerimiz 3. 12. ve 13. sayfalarımızda

Redaksiyon adresi:
Kardinal Galenstr. 31
4100 Duisburg 1
Tel: 0203/340397

BU SAYIDA

1992'de serbest dolaşım başlıyor ama... Türkiyeli işçilerin durumu düzelmiyor

Yazısı 3.Sayfada

DGB soruyor:
ÇOCUKLARIMIZ
NEDEN
BAŞARISIZ?

Alman Sendikalar birliği yayınladığı bildiri ile velileri uyarıyor

Yazısı 6.Sayfada

Sürrealist akımın güçlü bir ressamı:
SALVADOR DALÍ

Aydın Karahasan Dalí'nin yaşamını ve sanatını anlatıyor

12 ve 13.Sayfalarda

YAZI KURULU'NDAN OKURLARIMIZA

TEPKİLER!

Değerli okurlar,

Yeni biçimimizle ikinci kez elinizdeyiz. Ama ilk seferinde kötü bir deney yaşadığımızı ve tüm okurlarımızdan özür dilemişimizi hemen başta söylemek istiyoruz. O kadar özendiğimiz ve heyecanlı beklediğimiz Dergi, elimize gelince biz de sizin kadar çok geçirdik. Dergimizin biçimi ve içeriği istediğimize yakındı, fakat ya fotoğraflar? Uygun fotoğrafları bulmak için uğraşmak yerine, fotoğraf için ayrılan bölümlere birer sıyah kağıt da yapıştırsaydık aynı sonucu alacaktık galiba. Kötu bir tesadüf, çalıştığımız matbaa WAZ, aynı gün teknik değiştirmiş ve biz de bundan habersiz olduğumuzdan, iki teknik arasında uyumsuzluk doğmuş ve fotoğrafları kurtarmak mümkün olmamıştı.

Dergiyi dağıtımına çıkarıp çıkarmamayı tartışma şansımız yoktu. Hazırlıklar bitmiş, pullar yapışmış, tarih atılmıştı. Bütün bunları değiştirmeye kalkmak ise bize altından kalkamayacağımız bir mali yük getirecekti. Sonunda postaladık.

Ertesi gün telefon, mektuplar yağmaya başladı. Aldığımız

tepkiler ise oldukça değişti. Bu nedenle okurlarımızın çoğunluğunun ne düşündüğünü pek anlayamadık.

Telefon eden okurlarımızın hemen hepsi, bu değişiklik nedeniyle bizi kutladılar. Tabii her biri fotoğraflarla ilgili eleştirisini de söyledi. İlk telefon eden okurumuz, "Elinize sağlık, bu değişikliği neden daha önce yapmadığınıza şaşıyorum, okuması çok daha kolaylaşmış ve daha sevimli olmuş dedi". Akşama kadar birçok okurumuzdan, dostumuzdan bu tür telefonlar aldık. Tam da o kara fotoğrafların acısı biraz dperken, Batı Berlin'den Türkiye Postası'nın bir numaralı Abonesi Teyze'den bir telefon aldık..... teyze, çok kızmıştı. Ben bu gazetenin çıktığı ilk günden beri okuruyum, Gazetemizin boyunu neden küçülttünüz? Ben şimdi Gazetemi otobüste şöyle bir açıp okuyamayacak mıyım? Acaba eski haline getirmenin bir yolu yok mu dedi.....Teyze haklıydı. Evladının telef olduğu endişesini taşıyordu. Özellikle bu gazete-ye doğduğu günden beri emeği geçenler, Türkiye Postası'na zaman zaman kızsalar da,

O'nu evlatları gibi kabul ediyorlar. Ne güzel bir duygu bu, insanın emeğine saygısı, sevgisi...

Sonra mektuplar gelmeye başladı. Kimi okurumuz, biçim değişikliğimizi, "geri dönüş", "kopyacılık", "Son sayıdaki şekli her şeyin üzeri-ne tütüyor", "Amerikan gazeteciliği", "Bir rezalet", "Herşeyi kendinize benzettiniz"... gibi değerlendirirken, kimileri de "Gelişmeye açık", "Zorlamalardan kurtulmuş", "Okuma ve saklama kolaylığı getirmiş", "Konuların sıralaması daha olumlu", "Şimdi bazı konuları daha derinlemesine araştırabilirsiniz", "Zaten 15 günlük gazete bir tuhaf oluyordu, isabetli bir karar", "Yeni biçim bende de yazma isteği uyandırdı"...diye değerlendirmişler.

Biz ne tür değerlendirirsek değerlendirsınler, en azından telefonla mektupla ya da sözlü olarak görüşlerini bildirme zahmetine katlanan tüm okurlarımıza teşekkür ediyoruz. Gücümüzün yettiği ölçüde ve sizin de katkılarınızla en iyisini başarmaya çalışacağız bundan böyle de.. Hepinize sevgiler...

İÇİNDEKİLER

- Başkent'in göbeğinde korsan örgütler var!
DGM VE POLİS
3.Sayfa
1992'de serbest dolaşım başlıyor ama...
4.Sayfa
NRW'de seçim vardı
5.Sayfa
DGB soruyor:
Çocuklarımız neden başarısız?
6.Sayfa
Nürnberg Belediyesi de bölücü mü?
(MAİ Tunc)
7.Sayfa
İngiltere seçimleri gibi
8.Sayfa
"Öldür" komutunu dinlemeyen
9.Sayfa
Çelişkiler yumağı ve "Soydaşlarımız"
(Soner Güler)
10.Sayfa
Kadın Sayfası
11.Sayfa
Kargaşa ve endişe vardı
12. ve 13. Sayfalar
Sürealist akımın güçlü bir ressamı:
Salvador Dalí
(Ayдын Karahasan)
14. ve 15.Sayfalar
Özkan Merfin "Dünya Çarpıyor Yüzüne" adlı şiir kitabı üzerine bir deneme
(Nezir Akar)
"Bir uzun yolu"
(Ali Arslan)
16. Sayfa
Dış haberler
17.Sayfa
Onlar ölüre biz de ölüre
(Zerrin Senesen)
18.Sayfa
Modern uyuturucu TV
(Ümit Köseoglu)
19.Sayfa
Spor
20.Sayfa
Bulmacalar
21. Sayfa
Hastalık tuzağı: Gerginlik
22. Sayfa
Okur Mektupları
23.Sayfa

Türkiye Postası

Abone Fişi

Adı-Soyadı.....
Adresi.....
Ülkesi.....

6 aylık (12 sayı)...
1 yıllık (24 sayı)...
Tarih.....

Abone ücretini Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00, Sparkasse Duisburg-Kaiserberg hesabına yatırınız ve bu abone fişi ile birlikte havale mektubunuzu Türkiye Postası Abone Servisi, Kardinal Galenstr.31, 4100 Duisburg 1 adresine postalayınız.

Bu abone siparişini 10 gün içinde (posta damgası geçerlidir) yazılı olarak başvurarak iptal edebilirsiniz.

Tarih

İmza

Für Bundesrepublik (Federal Almanya için) ABBUCHUNGSVOLLMACHT

(Kontodan çekim vekaletnamesi)

Ich ermachtige Sie hiermit -widerruflich- die TÜRKİYE POSTASI-Abbonementgebühren von meinem Konto einzuziehen
(Sizlere bu imzama -her an geri alabilmek üzere- TÜRKİYE POSTASI'nın abone ücretini kontodan çekme hakkını veriyorum.)

Beginn ab: (Başlangıç tarihi)

Name, Vorname: (Soyadı, Adı)

Straße, PLZ, Ort: (Adresi)

Mein Bank/Postscheckkonto bei: (in: Bankamın/postahanenin adı / yeri)

Konto-Nr.: (Hesap numarası)

Bankleitzahl: (Banka numarası)

Abbuchungsmodus: (Kontodan çekme yöntemi)
.....

.....

.....

Datum: (Tarih)

Unterschrift:

(İmza)

Türkiye Postası: 15 günde bir çıkar Herausgeber: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität e.V., Moltkestr. 45, 4100 Duisburg 1. Name des verantwortlichen Vereinsvorsitzenden: B. Uyar, Anschrift der Redaktion: 4100 Duisburg 1, Kardinal Galenstr.31, Tel.: (0203) 340397, Druck: Druckhaus WAZ GmbH & Co. Betriebs KG - 4300 Essen 1, Banka Hesabı: Vereinigung für Völkerverständigung und Solidarität, Konto-Nr. 219-004090, BLZ 350 500 00 Sparkasse Duisburg-Kaiserberg, Telefondat.: İsviçre: 021-335691, Hol.: 070-890336, İng.: 01-8816514, Dan.: 02-544262, İsveç: 08-7401941

ABONE BEDELİ: (6 Aylık) FAC: 30 DM - Belçika: 600 BF - Danimarka: 120 Km - Fransa: 90 FF - İngiltere 9 £ - Hollanda: 35 G - İsveç: 35 Kr. (1 Yıllık) FAC: 60 DM - Belçika: 1200 BF - Danimarka: 240 Km - Fransa: 180 FF - İngiltere: 18 £ - Hollanda: 70 G - İsveç: 70 K. -

Başkent'in göbeğinde korsanörgütler var!

DGM VE POLİS

-Alo Ankara Emniyet Müdürlüğü mü?

-Evet! Kimi aradınız?

-Siyasi Şube Nöbetçi Amirini bağlar mısınız? Almanya'dan Türkiye Postası Gazetesi'nden arıyorum.

(Santral bir numarayı çeviriyor. Kısa bir süre çaldıktan sonra telefon açılıyor.)

-Burası Siyasi Şube Nöbetçi Amirliği... Kimi aradınız?

-Nöbetçi amirle görüşmek istiyorum.

(Nöbetçi amir telefonu alıyor. Soruyoruz.)

-Yurtdışından gelen 3 TBKP yöneticisinin Ankara Emniyet Müdürlüğüne getirildiği ve sizin bölümünüzde olduğu söyleniyor. Ota yandan, TBKP'nin diğer yöneticileri ve gözaltında bulunanların akrabaları, bu üç kişiden hiçbir haber alamadıklarını ve endişe duyduklarını söylüyorlar. Siz ne diyorsunuz?

-Bu konuda bizden bilgi alamazsınız. Bu kişiler bizim bölümde bulunmuyor çünkü. Siz 22 24'ü arayıp sorun.

-Pekil 22 24 hangi bölüm oluyor?

-Orası Operasyon Grubu oluyor.

Ankara Emniyeti'ndeki bu numarayı arıyoruz ama hiç cevap veren çıkmıyor.

Bizim gibi yakınları, avukatları ve diğer gazeteciler de ülkeye dönen 10 politik göçmendeki özellikle Ankara'ya getirilen 3'ü, **Mehmet Bozışık**, **Ahmet Kardam** ve **Şeref Yıldız** hakkında bir bilgi alılabilmek için günlerce çaba harcıyor.

Soruşturmanın sorumluluğunu üstlenen DGM savcılığı ve Ankara Emniyet Müdürlüğü tek kelime etmiyor.

KORSAN HUKUKU

Oysa daha bir iki hafta önce çeşitli haber dergilerinde ve gazetelerde, "sanıklar emniyetle avukatlarıyla ve yakınlarıyla görüşebilecek" yada "Polis sorgusuna son" türü başlıklar yerliyordu. Adalet Bakanlığı'nın "Avrupa bir soruşturma için yasa hazırladığı" haberleri sık sık duyuluyordu. Böylece "iddia" olduğu "iddia edilen" işkencelerden de söz edilemeyeceği hükümet yetkililerinin "demokrat pozlu" fotoğraflarıyla birlikte basınına sunuluyordu.

Ama bütün bu fiyasko ve

Cumhuriyet savcısı mı? Korsan başı mı?

Nusret Demiral Ülkemizin siyasi ve hukuksal yaşamına "12 Eylül'ün sürdürülmesinde başgörevli" olarak geçti. Bir hukukçu tiri taşımasına karşın, bırakın çağdaş hukuk yaşlaşımlarını, yazılı yasa maddelerini dahi keyfi yorumladı. Başkent'in göbeğinde gazete matbaası, yazışları bastı, işkenceyi inatla sürdürdü. Tüm basının, kamuoyunun, baroların karşı çıkmasına rağmen, yerini korudu. Gücünü nereden aldığı büyük merak konusu.

"Korsanlar" tarafından kaçırıldılar

Ahmet Kardam

Mehmet Bozışık

Şeref Yıldız

Avrupai görünümlü açıklamalar, aralarında TBKP'nin 4 yöneticisi ve bazı üyelerinin de bulunduğu 10 politik göçmenin ülkeye dönüşü sırasında çok farklı uygulamalarla ciddiyetini kaybediyor, Ankara'nın göbeğinde "Korsan kurumların" devlet adına işlev gördüğünü gözler önüne bir kez daha seriyor.

FARKLI UYGULAMA

Eylül ayının ortalarında TSİP yöneticileri Hasan Hüseyin Çebi ve Ekrem Çakıroğlu'ndan bir kaç gün sonra da yazar Tektaş Ağaoğlu ülkeye dönüşü ve İstanbul'da hiçbir baskıya uğramadan, uygar bir soruşturma ile yasal prosedür uygulanıyordu. Bu uygulama ülkede demokrasi kazanılmasını isteyen herkes tarafından memnunkulla karşılanırken, ülkeye dönüş için yeni bir grup haklıklarını tamamlamış bulunuyordu.

10 kişilik bu grup içinden Yunanistan'dan dönen ilk 2'si 22 Eylül günü öğleye doğru Yeşilköy Havaalanına iniyor ve TSİP'li yöneticilere uygulanan prosedüre karşılaşıyorlardı. Dönerlerden İGD Genel Sekreteri Alaattin Taş ifadesi alınıp savcılığa götürülüyor ve

hakkındaki giyabi tutuklama kararını vicahiye çevirilerle, o gün siyasi polise dahi götürülmeden Bayrampaşa Cezaevi'ne konuluyordu. Diğer politik göçmen İlhan Baştan ise hemen serbest bırakılıyordu.

Aynı gün akşam üzeri Frankfurt'tan gelen bir uçak TBKP yöneticileri ve üyelerinden oluşan 8 kişiyi İstanbul'a indiriyordu.

Bu 8 politik göçmen Yeşilköy'de Demokrasiyi İlemler Komitesi Başkanlığı görevini yapan Profesör Sadun Aren ve bazı SHP'li milletvekilleri ile görüşüp öz sıkışıyor. Yeşilköy Havaalanı karakoluna götürülen politik göçmenlerden Aynur Hayralı ile oğlu hemen, Fahrettin Filiz ve Fikret Demir de eptesi gün serbest bırakılıyor. Eşini 12 Eylül işkencelefinde kaybeden Aynur Hayralıoğlu serbest bırakıldığında "Polisin tutumu Türkiye'de epey değişiklikti olduğunu gösteriyor" diyor.

Ama bu "olumlu" denenebilecek gelişme 3 TBKP yöneticisinin Ankara'ya götürülmek üzere diğerlerinden ayrılmaya endişeye dönüşüyor. Akrabalarına, avukatları

na bu 3 TBKP yöneticisinin durumu hakkında hiçbir bilgi verilmeyordu. Gazeteciler, DGM Başsavcısı Nusret Demiral, Ankara Valisi'ni, Emniyet Müdürü'nü arıyor, ancak ilk günlerde hiçbir ile görüşme sağlanamıyordu.

Oysa, politik göçmenler ülkeye gelmeden önce İçişleri Bakanı Abdülkadir Aksu, "Sargın ve Kutlu olayından ders aldık; işkence iddiasını ortaya çıkaracak hiç bir durum olmayacak" diyor. Ama, 3 TBKP yöneticisi DGM Savcılığının sorumluluğunda Ankara Emniyet Müdürlüğü elemanları tarafından "bilinmeyen" bir yere götürülürken hiçbir açıklamada bulunmuyordu.

Avukatları yeni sorgulama yönetmeliklerini DGM savcılığına ve emniyet yetkililerine hatırlatıyor, ancak bu kurumlarda böylece yasal durumlara aldan çıkıyor.

Olay dünyada da endişeye yol açıyor, Uluslararası Af Örgütü tüm örgütlerine "Acil Eylem Çağrısı"nda bulunuyordu.

Gerçekten de durum "korkunç ve acıklı"ydı. İstanbul'a gelen endişeye dönüşüyor ve parti yönetiminde en üst

sorumlulukta olan politbüro üyesi Erdal Talu, Barış Derneği Davası nedeniyle hakkında tutuklama karar bulunduğu için, siyasi polise dahi götürülmeden Bayrampaşa Cezaevi'ne koyulurken, diğer üç Merkez Komitesi üyesi için günlerce süren, aileleri, avukatları ve kamuoyundan gizlenen bir sorgulamaya (belki de işkenceye) tabi tutuluyordu?

Bu sorunun tek yanıtı Ankara'da DGM ve Emniyetin keyfi tutumuyla açıklanabilirdi. Çünkü Ahmet Kardam'ın da hakkında bir kitapten ötürü verilmiş hapis cezası vardı. O da Erdal Talu gibi tutuklanıp cezaevine gönderilebilirdi.

En basit mantık bile bu çok farklı uygulamayı hemen farkedebilirdi. Ama sorun mantıkla ya da hukukla ilgili değildi. Devlet güvenliği ile ilgili savcılığın başı ve onun ardındaki zaten mantıkla ve hukukla ilgileri yoktu.

Onlar demokrasiye doğru atılabilecek her adımı engellemeye gövcelendirmişlerdi. Ya da kendilerini böylece bir göreve adanmışlardı. Bu yüzden, hukukçu gibi değil, "Korsan" gibi davranmayı alışkanlık haline getirmişlerdi.

Eğer öyle olmasaydı, DGM Başsavcısının emriyle Milliyet Gazetesi'nin matbaası basılmaz, Cumhuriyet Gazetesi'nin Ankara Bürosu'na dala polisler çekmecelerde yazı aramazlardı. Eğer öyle olmasaydı, sıkıyönetim komutanlarından sonra işkence emirleri DGM Başsavcılığından çıkmazdı.

YASADİŞİ ÖRGÜT: DGM DGM'ler sözde "yasadışı örgütleri" yargılamak için kurulmuşlardı. Ama, yasadışı örgüt olmakla suçlanan bir partinin yöneticileri yasal olmak isteğiyle ülkeye döndüğünde, olay tam tersine dönmüştü. Bunun en açık örneği TBKP'nin Başkanı Nihat Sargın ve Genel Sekreteri Haydar Kutlu'nun gelişinde görülmüş, diğer 3 TBKP yöneticisi örneğinde daha da bir netleşmişti.

Evet, İstanbul polisinden sanık kaçarak, yargı önüne çıkarmayan, yasal zorunlulukları uygulamayan ve sanıkları herkesten saklayan gizli bir örgüt başkent'in göbeğinde açıkça "görev" yapmaya devam ediyordu.

1992'de serbest dolaşım başlıyor ama...

Türkiyeli işçilerin durumu daha iyi olmuyor

Türkiye'de yıllardan beri politik hayatın vazgeçilmez konusu Türkiye'nin ortak pazara eski adıyla AET'ye şimdi ki söylenişle Avrupa Topluluğu'na, kısaca AT'a girip girmeyeceğidir.

Başlangıçta sol eğilimlerin hemen tümü, aralarındaki görüş ayrılıkları ne olursa olsun bu konuda fikir birliği içindeydi. Hatta sosyal demokrasi bile böyle kolay kolay Ortak Pazarı girmeyi savunamazdı. Genç kuşak ortak pazara üyelik konusu ortaya çıkarılmaz tavrı almış, halkı da etkileyen eylemlerle ortak pazar üyeliğinin iyi bir şey olmadığını savunmaya soyunmuştu. Gerçekten de gençlerin, o zamanın çok okunan gazetelerinin, köşe yazarlarının ortak pazara AET'ye karşı çıkışları böyle kolay çözülebilir cinsten değildi. Gençlerin ünlü "onlar ortak biz pazar" sloganı hem kolay akılda kalıyor, hem de basit bir gerçeği yansıtlıyordu.

SERMAYE ÇEVRELERİ DE ŞAŞKINDI

Ote yanda sermaye çevreleri de ortak pazar üyeliği konusunda böyle kararlı bir şekilde ortaya çıkıyorlardı. Aralarında yabana atılmaz görüş farklılıkları vardı. Kimileri, gençlerin ve hemen tüm solun savunduğu "onlar ortak, biz pazar" sloganının yabana atılamayacak bir gerçeği dile getirdiğini söylemekten kendilerini alamıyorlardı.

O yıllarda Avrupa ülkeleri, ortak pazarın AET'nin asil üyesi de doğrusu bu konu ile yakından ilgili değillerdi. Türkiye'nin üyeliği sorunu o yıllarda daha çok teorik bir sorundu ve yakın bir zamanda gündeme gelmesi söz konusu değildi.

Bir bakıma Türkiye'deki ortak pazar tartışması kendine bir tartışmaydı.

Aradan zaman geçti, köprülerin altından hızlı yavaş sular aktı. Herkes söylediğini daha değişik söyley oldu. Üstünlükler değişti. Kimi konular da sol sağa sağ sola karıştı. Erbakanla komünistler aynı şeyi söylerken, Demirel ile İnönü de aynı şeyi söylüyor oldu. Sağ kanatta yabana atılmaz, hatta solun romantik karşı çıkışları yanında, parlamentoda inatçı bir muhalefetin iltirazları daha etkili olmaya

başladı.

Sonra yine zaman hızla aktı, köprüler hızlı sularla yıprandı, yıkıldı, yeniden kuruldu soldan daha değişik sesler duyulmaya başlandı. Bu kez solun önemli bir kesiminden AET Türkiye ilişkilerinin daha gerçekçi bir gözle yeniden gözden geçirilmesi isteği ortaya atıldı.

Sermaye çevreleri ise köprülerin yıkılıp yeniden kurulmasının da verdiği cesaretle AT üyeliğini daha bir kararlı savunur oldular.

Kısacası AT konusunda bir yeni karşıklık sürüp gidiyor Türkiye'de. Solda "aman eskiden olduğu gibi salt güneş gözlükleriyle konulara yaklaşmayalım, gün ışığında bir kere daha değerlendirmeye bakalım" diyenler, yay bunca yıllık savunduklarımızdan vaz mı geçeceğiz, namus elden gitmez mi, diyenlerle tartışırken, Avrupa durumun bakalım, bu kadar da erken demedik demeye başladı.

Şimdi iç tartışma ikinci plana düştü. Avrupa ile Türkiye'nin tartışması öne çıktı. Bu arada demokrasi konusu da AT üyeliğinin mihenk taşı oldu çıktı.

Türkiye Türkleri şimdi tüm bu karşıklığın içinde nasıl ve ne zaman bir sonuç çıkacağını bekliyorlar.

YA AVRUPADAKİ TÜRKLER

Evet, komumuz Türkiye'nin AT üyeliği ama Türkiye cumhuriyeti yurttaşları son yıllarında evrensel göç olgusunun öncülleri olarak dünyanın pek çok yerine ağımsanmayacak sayılarda göç ettiler. Tarihimizdeki gerçek yerini pek bilmediğimiz orta asyadan göç olayından sonra ikinci büyük göç olayını 1960'lardan sonra yaşayan Türkiyeliler, Avrupa'da özel-

likle de F. Almanya'da mekan tuttular. Burada çalışıyor, burada yaşıyorlar. Pek çoğu burada doğdu, burada büyüdü, okudu, meslek sahibi oldu. Avrupadaki Türkiyelilerin pek çoğunun da geri dönmeye pek niyeti yok. Alışkanlıkları değişti, yaşam tarzları değişti, gelenek ve göreneklerini kuşkusuz unutmadılar ama, Avrupadan da yeni gelenekleri yeni örnekler edindiler. Türkiye'deki yarım dili köyü burada iki dili uygar dünya yurttaşları oldu.

AVRUPADAKİ TÜRKİYELİNİN DÜNYASI DEĞİŞİK

Avrupadaki Türkiyeli Avrupa Topluluğu üyeliğini Türkiye'deki ölçülerle tartışmıyor. Bu da çok doğal. Gerçi burada yerleşik solcu ya da sağcı haller Türkiye'nin ölçüleri, daha doğrusu orada alıştığı tarla tartışmaya, konuya böyle bakmaya devam ediyor ama, işçi öyle bakmıyor. Bakması da olanaklı değil. Çünkü konu onun açısından çok can yakıcı.

Pek yakında, 1992'de Avrupa Topluluğu işgücü ve sermaye için sınırları kaldırıyor. Şimdi yoğun bir şekilde bunun hazırlıkları sürüyor Topluluk üyesi ülkelerde. Standartlar ortak hale getirilmeye çalışılıyor, ölçüler birleştirilmiyor, paranın durumu gözden geçiriliyor ve daha saymakla bitmeyecek işler birbirini ardı sıra gündeme giriyor, gündemden çıkıyor. Öyle anlaşılıyor ki, 1992'de Avrupa Dünya'nın karşısına geçişten biraz daha farklı olarak çıkacak.

Bu arada sermaye çevreleri ile, sendikalar arasında da Avrupa'da geçişinde görüşmeler sürüp gidiyor.

En zorlu tartışma konusu Avrupa'da sınırlar açılıp ser-

best dolaşım başlayınca işçi ücretlerinin durumunun ne olacağı. Öyle ya, örneğin F. Almanya'da işçi ücretleri yunanistan'dan, Portekiz'den oldukça yüksek. Bu alanda nasıl bir standardizasyona gidecek. Ücretler bir yanda, emek üretkenliği öte yanda. Sendikalar bir yanda, hükümetler, sermaye çevreleri öte yanda. Avrupanın tek parlamentosunda solcular bir yanda sağcılar öte yanda. Merkeziler şaşkın durumda. Üstüne üstlük, Almanya Almanlarındır, Fransa Fransızlarındır, İngiltere zaten İngilizlerin diyenler de ucundan kıyısından da parlamentoda boy gösterdiler.

Peki bu durumda Türkiyeli işçilerin durumu ne olacak?

Onlar serbestçe dolaşabilecek, gelişiyen pazarda şanslarını deneyebilecekler mi?

Kısaca hayır!

Türkiyeli işçiler serbest dolaşım gündeme girerken, bu gelişiyen pazardan nasiplerini ne yazık ki alamayacaklar. Tam tersine bu pazar genişlemesi Türkiyeli işçilerin arasında işsizliğin bir parça daha artmasına neden olacak. Topluluğun toplam işsiz kalmış işgücü, gelişiyen piyasada dolaşmaya başlayınca, kimi yetersizliklerle yarıları Türkiyeli işgücü şansını bir parça daha kaybedecek. Kısacası artan olanaklar alanında yoksulluğunu bir kez

daha hissedecek Türk işçileri. Dahası var.

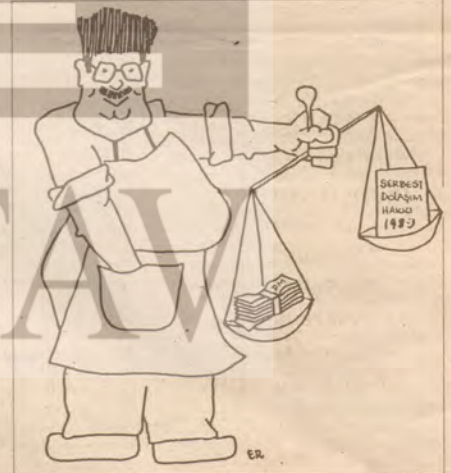
Avrupada yerleşik Türkiye'li sanayiciler, işadamları serbest pazarın olanaklarından yararlanabilecekler, ama ne yazık ki Türkiyeli işçiler bu olanaktan yararlanamayacaklar. Diyelim bir Türk işveren firmasının bir şubesini Fransa'da açsa ve yanında kendi yurttaşlarını çalıştırmak istese çok büyük zorluklarla karşılaşacak, belki de bu zorlukları aşmakta eskisinden daha fazla zorlanacak.

TABLO KARANLIK MI?

Evet, çok karanlık bir tablo çizdiğimiz farkındayız. Belki de durum bu kadar karanlık değildir. En azından yakın geleceğin çok parlak olmadığını söylesek bile, daha sonraki yıllar için karamsar konuşmaya gerek yok. Çünkü dünyanın gelişimi, bu türden geçici zorlukları, ya da diyelim, ekonomik gerçeklik adı verilen zorbalıkları sürekli kılmayacak bir yönde gelişiyor.

Şimdi sosyalist dünyanın geliştirdiği ve kapitalist dünyanın da reddedemediği bir yeni slogan dolaşıyor. Avrupa'nın üstünde: Avrupa ortak evimiz! Türkiyeliler bu ortak evin sürgit üvey evlatları olarak kalamazlar. Avrupa ortak evimiz olacaksa odadan, odaya dolaşmak evin üvey evlatlarına yasaklanamaz!

Bugün yasaklansa da, yarın yasaklanamaz.

NRW'de seçim vardı!

- ✓ **SPD Yerel Seçimlerden Nordrhein Westfalen'in en güçlü partisi olarak çıktı, yüzde 42.9**
- ✓ **CDU'nun oy kaybı umulandan büyük ama Blüm'e göre "Avrupa Parlamentosu" seçimlerinden çok daha iyi**
- ✓ **FDP son yerel seçimlerin acısını çıkarttı, bu kez oy oranı: yüzde 6.5**
- ✓ **Yeşiller Partisi Nordrhein Westfalen'in üçüncü partisi durumuna yükseldi**
- ✓ **Yerel Seçimlere Nordrhein Westfalen'deki en düşük katılım bu yıl gerçekleşti: Yüzde 65.5**
- ✓ **Bazı seçim bölgelerinde seçime katılan Republikaner'lerin başarısı endişe verici bulundu**

Federal Almanya'da Nordrhein Westfalen Eyaleti'nde 1 Eylül günü Yerel Seçimler yapıldı. Seçimlerden SPD eyalet düzeyinde aldığı yüzde 42.9 ile birinci ve en güçlü parti olma özelliğini korudu.

Bu arada Eyalet Başkanlığı'nı halk tarafından sevilen Johannes Rau'nun yapmakta olduğu SPD'nin en çok oy yüzdesine Ruhr bölgesinde ulaştığı da verilen bilgiler arasında.

SPD bazı yerlerde örneğin Dortmund'da yüzde 2.5'lik bir düşüş göstermesine rağmen yüzde 52.9'luk oran ile mutlak çoğunluğu sağlayı başardı.

CDU'NUN KAYBI BÜYÜK
Bu arada, Federal Başkan Helmut Kohl'un de partisi olan CDU, uğradığı büyük oy kaybının şaşkınlığını yaşamakta. Partinin oy kaybı o düzeye varmış durumda ki, bu güne kadar en güçlü olduğu şehirler olan Aachen ve Mönchengladbach'da bile çoğunluğu kaybetti.

Bütün bunlara rağmen CDU'lu Çalışma Bakanı Norbert Blüm seçim sonuçlarının açıklanmasının ardından gazetecilerin sorularını yanıtlarken, sonuçlardan dolayı kötümserliğe kapılmadıklarını, üstelik sonuçların son yapılan Avrupa Parlamentosu seçimlerinden daha iyi olduğunu söyledi. CDU'nun 1990 Mayıs'ındaki seçimlerden önce, eski oy oranına kavuşabilmek için seçmenlerine alternatif politikalar sunabilmesi gerektiği üzerinde duruluyor.

İSTIKRARLI YEŞİLLER
1984 yılında yapılan yerel seçimlerde yüzde 8.1 oranında oy alabilen Yeşiller Partisi bu kez de yüzde 8.3 oranında oy alarak başarı elde etti. Yeşiller'in Nordrhein Westfalen'deki sözcüsü Siegfried Marisch sonuçların açıklanmasının ardından WDR'a yaptığı açıklamada, elde ettikleri sonuçtan hoşnut olduklarını, 1990 yılı Mayıs ayında

	1989 Yerel seçimi	1984 Yerel Seçimi	1985 seçimi
Geçerli oy sayısı	8 293 335 (% 65.5)	8 167 160 (% 65.8)	9 479 449 (% 75.2)
SPD	3 561 843 (% 42.9)	3 471 231 (% 42.5)	4 942 346 (% 52.1)
CDU	3 110 879 (% 37.5)	3 447 118 (% 42.2)	3 463 656 (% 36.5)
Yeşiller	690 864 (% 8.3)	665 532 (% 8.1)	431 371 (% 4.6)
FDP	536 752 (% 6.5)	665 532 (% 4.8)	431 371 (% 6.0)
DKP	26 400 (% 0.3)	35 952 (% 0.4)	
Republ.	193 691 (% 2.3)		

EYALET BAŞKANLARI: Nordrhein Westfalen'in üç partisinin eyalet başkanları Televizyonda bir tartışma sırasında. Solda Johannes RAU, (SPD); Jürgen MÖLLES (FDP); Norbert BLÜM (CDU)

yapılacak ülke çapındaki seçimlerde Federal Parlamenta gireceklerine inandığını belirtti.

FDP GÜÇLENİYOR
1984'de yüzde 5 barajını

aşamadığı için çok sayıda bölgede belediye meclislerine giremeyen FDP'nin başarısı dikkat çekiyordu. Partinin eyalet başkanı Jürgen Mölles'in ifadesine göre "gurur verici" olan yüzde 6.5'lik oy oranı ise, 1 Eylül seçimlerinin en ilginç sonuçlarından biriydi. Ve bu oran ile FDP yeniden söz sahibi olmanın sevincini yaşıyordu.

REP ENDİŞE VERİCİ
Berlin'deki Senato seçimleri ve Hessen Eyaletindeki yerel seçimler ile Avrupa Parlamentosu seçimlerinde beklenmedik şekilde başarı gösteren aşırı sağcı parti REP, NRW'de de kimsenin tahmin edemeyeceği oranda yüksek oy alarak şaşırttı. Bu eyalette ilk kez 450 seçim bölgesinden 24'ünde seçime katılan REP, eyalet genelinde yüzde 2.3 oranında oy toplamayı başardı. Bu aşırı sağcı

partinin böylesine yüksek oy almasından endişe duyulduğu belirtiliyor. REP'in Düsseldorf, Köln, Leverkusen ve Dortmund gibi büyük şehirlerde belediye meclisine girmeye çok yaklaşıp kaçmadığı da oy toplamaları üzerine NRW'de çeşitli bölgelerde protesto gösterileri yapıldı. REP'ler Marl, Gelsenkirchen, Hagen, Hamm gibi bazı kentlerde de oy toplamayı başardılar.

DKP OY KAYBETTİ
Alman Komünist Partisi DKP ise yerel seçimlerden yüzde 0.3'lük bir sonuçla çıktı. DKP yalnızca Bottrop ve Gladbeck'te belediye meclisine adaylarından bazıları sokabilmek için yeterli oyu alırken, daha önceki yerel seçimlerde belediye meclisine girmeyi başardıkları Hattingen'de ise bu kez giremediler.

CDU'da yenilgi tartışılıyor

"Norbert!
Norbert!
Nereye
gitti
benim oy
yüzde-
leri!"

DGB Yabancılar Bürosu yayınladığı bir bildiri ile, Federal Almanya'daki yabancılara yönelik eğitim sistemini eleştirerek, ana-babaları uyanık olmaya çağırdı

Çocuklarımız neden başarısız?

Alman Sendikalar Birliği DGB'nin Yabancılar Bürosu yayınladığı bir bildiri ile, yeni eğitim yılı başlarken anne ve babaları uyanık olmaya çağırdı.

Federal Almanya'daki doğum oranının düşmesinin, okulları da olumsuz yönde etkilediği, öğrenci sayısının ve ona bağlı olarak, öğretmenlerin sayısının azaltılması ve bir kaç okulun birleştirilmesi yoluyla okullardan birinin kapatıldığının hatırlatıldığı bildiride, bu durumun özellikle de Türk çocuklarını etkilediği vurgulanıyor.

Bilindiği gibi, eyaletler arasında farklılıklar olmakla birlikte, genelde temel eğitim veren okullarda sınıfların en çok 30 ve en az 24 çocuktan oluşması öngörülmekte ve sınıf 24 çocuğun altına düşüğünde, iki sınıf birleştirilerek bir öğretmenin okuldan alınması gündeme gelmekte. Öğretmen sayısının azaltılması doğal olarak okulu etkilemekte ve giderek bir kaç okulun birleştirilmesi ve bir okulun kapatılması yoluyla sorun çözülmeye çalışılmakta. Bu duruma düşmek istemeyen okul yöneticileri, her yeni eğitim yılı başında velileri ikna etmek ve öğrenci kazanmak amacıyla gösteriler ve kampanyalar düzenleyerek çaba sarfetmektedirler.

Temel eğitim kurumlarında yaşanan bu kriz, çocuk yuvalarında ve kreşlerinde tam tersine bir süreç izlenmekte, veliler çocuklarına yer bulabilmek için aylarca önceden başvuruda bulunup, bazen yıllarca sıra beklemektedir.

DGB bildirisinde, bu noktada velilerin dikkatini çekiyor ve, "... Katolik çocuk yuva ve kreşlerine, müslüman veya diğer dinlerden çocuklar için başvurulduğunda, 'katolik ço-

Ana-Babaların çocukların eğitimine gereken ilgiyi göstermemeleri, Federal Almanya'daki Türk çocuklarının başarı şansını olumsuz yönde etkiliyor.

Özrü ve öğrenim güçlüğü çeken çocukların gittiği, bizim dilimize ne yazık ki, "geri zekalılar okulu" diye geçen "Sonderschule"lerde yabancı çocukların oranı oldukça yüksek. Portekiz (Yüzde 5,59), Yunan (Yüzde 3,81), Yugoslav (Yüzde 3,9), Türk (Yüzde 7,14). Görüldüğü gibi ortalama yükseltiyoruz. Peki, bizim çocuklarımız diğer uyruktan çocuklara göre daha mı yeteneksiz doğuyor? Cevabımız "Hayır"sa, sorun üzerinde açık yüreklilikle tartışmalıyız.

çocuklara öncelik tanıdığı, ancak onlardan yer kalırsa başka dinden çocukların alınabileceği" yanıtıyla karşılıklıdır. Veli ısrarla Katolik çocuk yuvasını zorlayacak olursa, "Biz katolizmin dini ilkeleri kapsamında eğitim yapıyoruz, başka dinden çocukları almamız sakıncalıdır" tezi gündeme gelmektedir.

Diğer temel eğitim dersi veren okullarda olduğu gibi, katolik okullarında da öğrenci sıkıntısı çekilmesi sonucu, başka dinden çocukların kayıt işlemi, yukarıdaki tez hiç gözlemlenmeden yapılmaktadır. Oysa katolik okullarında, bu dinin temel ilkeleri kapsamında eğitim yapıldığı bir gerçektir. Ve çocuğunu bu okula kaydettiren velinin, bu tür dinsel eğitimi baştan onay-

ladığı varsayımından hareket edilir.

Ne yazık ki, bir çok Türk veli çocuğu için okul seçimi yaparken, okulun nitelik ve niceliğinden değil, okul ile ev veya iş arasındaki mesafe ve bağlantıdan hareket etmektedir.

Katolizmin temel din ilkeleri kapsamında bir eğitimin çocuğunun ufkunu geliştireceği inancını taşıyan bir velinin çocuğunu böyle bir okula yazdırması, kuşkusuz ki sakıncalı değildir. Ancak veli bu düşüncüyü taşımıyorsa, daha da ötesi çocuğuna İslam kültürünü veremeyi amaçlıyorsa, doğru bir seçim yaptığı söylenemez.

Ailelerin kültür düzeyi, dil sorunu ve diğer başka bir çok etkenler dışında, velilerin çocuklarının eğitimine gerekli il-

1979-85 yılları arasında temel eğitim diploması alamayan, başarısız yabancı öğrenci oranı yüzde 38'e indi. (Bu oran Alman çocukların iki katından fazla) Aynı dönemde meslek öğrenimi gören yabancı uyrukluların sayısı 60 bine ulaştı, ancak üçte biri bu eğitimi tamamlamayıp. (Bu oran Alman gençlerinden yüzde 90'dır.) Üçte ikisi F.Almanya'da doğan bu çocukların Alman çocuklarına kıyasla daha beceriksiz oldukları söylenemez şüphesiz. O zaman nedenleri açıkça tartışmak gerekmiyor mu?

gilyi göstermemesi, F. Almanya'daki çocukların eğitim şansını olumsuz etkilemektedir..." deniyor.

Daha sonra, 1979-85 yılları arasında Alman ve yabancı çocukları arasındaki başarı oranlarının verildiği bildiride, özellikle Türk çocuklarının diğer uyruktan çocuklara göre daha beceriksiz olmalarına rağmen, başarı oranlarının düşüklüğüne dikkat çekiliyor ve "...Ailelerin çocukların eğitimine gösterdikleri özen, en önce okul veli toplantılarında ortaya çıkar. Ne yazık ki, çocuklarının eğitimine Alman velileri kadar ilgi göstermeyen Türk velileri bu konuda içler acısı bir sahneyi sergilemektedir. Bu ilgisizlikli öğretmenleri en azından psikolojik olarak etkilememesi olansızdır. "Anasının babasının uğraşmadığı çocukla ben neden uğraşayım?" duygusu acaba bilinç altında yer edemez mi? Okul idaresi ve öğretmenler, Türk velilerini genelde bir bütün olarak gördüklerinden, ilgisiz velilerin tutumu salt kendi çocuklarını değil, okuldaki tüm Türk çocuklarını etkilemektedir." denen bildiride, DGB'nin herhangi bir mezhep ve din ayırımı yapmadan, artık dram haline gelen bir duruma bir kez daha dikkat çekmek istediği vurgulanıyor.

KISA HABERLER

REP'in Genel Kurulu Hannover'de yapıldı

Kemal Çelik

Aşırı sağcı ve faşist cumhuriyetçilerin partisi REP'in Aşığı Sakonyaya Genel Kurulu polisin sıkı güvenlik önlemleri altında Hannover'de yapıldı.

Alman Sendikalar Birliği -DGB, SPD, Yeşiller ve türkiyeli demokratların Kongre öncesinde yaptıkları protesto gösterisi, katılımların azlığı nedeniyle engelleme fonksiyonunu yerine getiremedi.

Açış konuşmasını yapan Franz Schönhuber'in, konuşmasının bir yerinde "Türklerin dostu olduğunu" söylemesi ve örnek olarak da, Partinin bir Türk olan, Genel Yönetim Kurulu Sekreterini göstermesi, delegeler tarafından protestolarla karşılandı.

Hizirler arasındaki tartışmaların yer yer sertleştiği Genel Kurul'da, basına ağır saldırılar yapıldı. 22 Ekim'de Baden-Württemberg Eyaletinde yapılacak yerel seçimlerde başarı sağlama için 50 parti şubesinin birleştirildiği Genel Kurulda üye sayısının da 22 bine yükseldiği açıklandı. daha önce NPD'ye kayıtlı olanlar da Partilerini terk etmeye ve REP'e katılmaya çağrıldı.

GENEL KURUL SONRASINDA NELER OLDU?

Gece saat 23.00 sıralarında, sayıları 50'yi aşan faşist, silah, taş ve sopayla, şehir merkezinde bulunan Türk gençlerine saldırdılar. Geç saatlere kadar süren saldırılarda 6'sı ağır ve 3'ü de polis olmak üzere 9 kişi yaralandı. 23 kişi göz altına alındı.

Saldırıları sırasında "Türken Raus" diye bağırarak faşistler, diğer yabancıları da rahatsız etmekten geri kalmadılar.

Aynı gün bir çok Türk aile telefonla tehdit edilerek huzursuzluk yaratıldı.

TC Nürnberg Konsolosluğu Çalışma ve Sosyal Ateşesi Can ÜNVER
(Ortada birkiki)

Nürnberg belediyesi de Türkiye Hükümetine karşı "Bölücü" faaliyetlerde!

M. Ali TUNÇ

CDU-CSU'nun Nürnberg'de yayınlanan gazetesi "Union-Report" verdiği bir haberde, TC Nürnberg Konsolosluğu Çalışma ve sosyal Ateşesi Can Ünver'e dayanarak, SPD çoğunluğunda olan Nürnberg Belediyesi'nin Türkiye aleyhinde faaliyetlerde bulunduğunu iddia ediyor. Gazete bu faaliyetlere örnek olarak Nürnberg Belediyesince çeşitli kültür evlerinde etkinlikler gösteren Türk ve Kürt gruplarına verilen desteği gösteriyor. Bu merkezlerde faaliyet yürüten söz konusu gruplar, "aşırı" ve "komünist" olarak nitelendirilerek, Belediye'nin asıl amacının yabancılara uyumunu desteklemekten öte, onları politik olarak "yetiştirmek" olduğu iddia ediliyor.

Yaptığımız araştırmalar sonucunda "Bölücü" faaliyetlerin üssü olarak adı verilen Nachbarschafts Haus Gostenhof'ta üç grup saptadı. Özgür Türk Çocuklarını Koruma Derneği, Komkar üyesi Kürdistan İşçi Derneği ve GDF üyesi Nürnberg ve Çevresi Göçmenler Derneği. CDU-CSU yayın organında somut olarak iddia edilen "bölücü" faaliyetlere örnek verilmediğinden bizi bu konuda aydınlatması için Çalışma Ateşesi Can Ünver'i makamında telefonla aradık:

* Sayın Ünver, CDU-CSU yayın organı "Union-Report"da Nürnberg Belediyesinin Türkiye aleyhinde faaliyet gösteren gruplara yardım ettiğini söylüyorsunuz. Bunu biraz açar mısınız?

Ünver: "Ben Belediye derneklerine destek oluyorum, fakat umumiyetle politize olmuş derneklerde destek oluyorum" dedim. Arkasından kocaman bir başlıkla bu gazetelerin ne çıktığını kendilerini bir yazıyla protesto ettik. Hatta belediye yetkililerini de ziyaret ettik ve 'siyasi tartışmalara bizi alet etmişler' dedik. O bire bin katılarak abartılmış bir haberdir. Konuştuğumuz konu o değildi. 75 dakika Türkiye'nin AT'ye girmesini anlattıktan sonra ayaküstü konuştu. Yaptıkları terbiyesizce bir şey."

* Söz konusu gazetedeki tezkir yayınlıyacak mısınız?

Ünver: "Biz soruşturduk. Bize verilen cevapta böylece bir yolun, gazetesinin sadece üyelere yollanan bir organ olduğundan mümkün olmadığı söylendi."

* F. Almanya'da örgütlerin siyasi amaçlar da gütmeleri olumsuz bir şey mi?

Ünver: "Bizi ilgilendirmiyor. Buradaki siyasi hedeflerini kendileri tarif edecekler. Derneklerin hiç bir şekilde içişleri bizi ilgilendirmiyor."

* Yani politik görüşleri ne olursa olsun, sizin yaklaşımınız farklılık gösteriyor?

Ünver: "Bakın canım kardeşim, cebindeki Türk pasaportu olduğu süreçte, kendini de TC vatandaşı hissettiği süreçte, hiç bir vatandaşın dili, dini, kökeni bizi ilgilendirmez."

* Gazetede, Konsolosluğun Nürnberg Kültür Dairesi ile ilişkilerinin soğuk olduğu şeklinde bir cümle var."

Ünver: "Onlar kendileri bire bin katarak, söylenmemiş şeyleri söylediler, sonra da özür dilediler. Meseleyi kapattık. Onların amacı dernekler değil, amaçları SPD'ye yüklenmek. Bu işe bizi alet ettiler."

* Verdiğiniz bilgiler için teşekkürler"

Ünver: "İsminizi neydi?"

* Mehmet Ali Tunç"

Ünver: "Gazetenizin varlığından habermiyok"

* Türkiye Postası da malesef Türkiye'ye sokulması yasak olan 440 yayından biri. Belki bu yüzden dir."

Ünver: "Olsun, Avrupa'da yaşadığımız göre, Avrupa'daki gazeteleri en azından... Burada çıkan bir sürü yayın var, bazısı gönderiyor konsolosluğa, bazısı göndermiyor..."

* Tekrar teşekkürler!"

adımlar

Adımlar Şenliği Adımlar okurlarıyla birlikte hazırlanıyor

Adımlar Dayanışma Bürosu, bir mektup bültenle yurt dışındaki Adımlar okurlarına başvurarak, 12 Kasım 1989 tarihinde Gelsenkirchen'de yapılacak Adımlar Şenliği'nin ön hazırlıklarına katılmalarını istedi.

Bülten'de Şenliğin genel politik içeriği, "Gazetenin desteklediği en geniş Marksist güçlerin kitlesel, çağdaş, yasal komünist partisinin kuruluşuna destek vermek" ve "Bir basın kuruluşu olarak, hem kendimiz, hem de kardeş Marksist yasal dergiler için okurlarımızın dayanışmasını sağlamak" olarak belirtiliyor.

Bülten'de, Adımlar başredaktörü Umur Coşkun, sanatçılardan Edip Akbayram, Sadık Gürbüz ve Şiirar Perver'in Adımlar Şenliği'ne katılmalarının kesinleştiği belirtiliyor ve okurlardan, çocuklarının önceden hazırlanacak bir gösteriye katılması için girişimde bulunmaları çağrısı yapılıyor. Şenlikte "Halklar Sergisi" genel başlığı altında açılacak olan, "İnsan hakları, Kürt ulusunun hakları, kadın hakları, basının hakları" gibi konuları içerecek sergilere de yine Adımlar okurlarından katkı yapmaları isteniyor.

Bülten'de, "Şenliğimizi biraz değişik bir anlayışla gerçekleştirmek istiyoruz. Geçmişten farklı olarak Adımlar Şenliği'ne okurlarımızı pasif bir izleyici olarak katmak yerine, şenliğin hazırlığına katılımını sağlamak, sizlere iletmiş olduğumuz ve daha sonra da çalışmalarımıza ilişkin olarak ileteceğimiz bu Mektup-Bülten'de sizden gelen öneri ve hazırlıklarımızı da yansıtacağız" deniyor.

"Demokrasi ve Özgürlükler için Adımlar Şenliği" adı altında 12 Kasım 1989 tarihinde, Nans-Sach-Naus, Ebertstr. 4650 Gelsenkirchen adresinde düzenlenecek Şenlik için Başvuru adresi: Adımlar Dayanışma Bürosu, Moltkestr.45, 4100 Duisburg 1.

Telefon: 0203/ 34 17 14 ve 0203/ 33 92 29

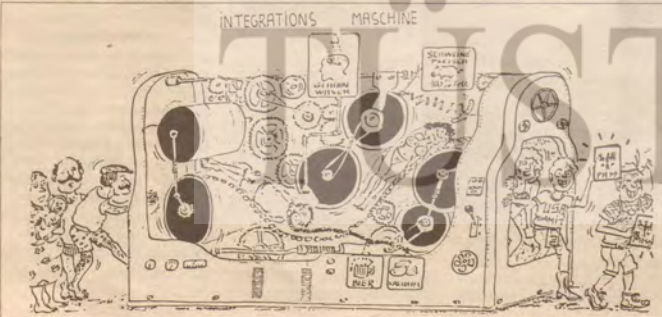
Hamburg'da ilk kez Alevi Kültür Haftası düzenlendi

-Hamburg Üniversitesi ve Alevi kültür Grubu tarafından ortaklaşa düzenlenen "Alevi Kültür Haftası" 2-7 Ekim tarihleri arasında yapıldı

Alevi, sünni ve diğer inançlardan insanların barış, kardeşlik ve hoşgörü içinde yaşamaları, değişik kökenli insanların birbirlerini daha iyi tanımaları ve Alevi öğretisinin Alman kamuoyu tarafından da tanınmasını amaçlayan Alevi Kültür Haftası 2-7 Ekim tarihleri arasında Hamburg'da yapıldı.

Türkiye'den gelen konuklarla söyleşilerin ve çeşitli kültürel etkinliklerin yer aldığı açılış programından sonra, 3 Ekim'de Dr. Çetin Yetkin ve Rıza Zelyut'un katıldığı "Aleviliğin kökeni, Anadolu'daki gelişimi, Türkiye toplumundaki yeri" konulu bir konferans, 4 ve 5 Ekim tarihlerinde de ilk gün Almanca ikinci gün Türkçe olmak üzere Rıza Zelyut ve Nejat Birdoğan'ın yer aldığı "Alevi ilkte inanç, insan sevgisi, ibadet, müzik" konulu iki konferans düzenlendi.

6 Ekim günü Cem ve Semah gösterilerinin yapıldığı Alevi Kültür Haftası, Arif Sağ, Güler Duman, Nur Deniz ve Sadık Gürbüz'ün de katıldıkları bir şenlikte sona erdi.

Londra Halkevi Kongresi uzun ve tartışmalı geçti İNGİLTERE SEÇİMLERİ GİBİ...

"Sonunda Kongre'nin İngiltere'de genel, yerel ve Avrupa Parlamentosu seçimlerinde uygulandığı şekilde yapılacak seçimlerle sona erdirilmesine karar verdik."

Bu sözler Londra Halkevi'nin son genel kurulunda Divan Başkanlığı görevini yapan **Cahit Baylav'a** ait.

Peki ne olmuştu da, böyle bir yola başvurulmuştu?

3 Eylül günü toplanan Londra Halkevi Genel Kurulu öncesinde 3 ayrı liste yönetimi talipti. Başını Nafiz Bostancı'nın çektiği ve yönetimde bulunanların yanı sıra "muhafelet" adına da iki ayrı liste vardı. Bostancı'nın başını çektiği listeyi TBKP ve Kurtuluş taraftarları da destekliyordu. Muhalefetin bir listesi Sosyalist Parti taraftarlarına diğeri ise 8 değişik politik görüşün desteğini alan "Devrimci Birlik Platformu"na aitti.

Seçim öncesinde Halkevi yönetiminin önerisi, muhafelet temsilcilerinin de katıldığı ortak bir yönetim oluşturulmaktı. Ancak, muhafelet böltesi bir birliği uygun bulmamıştı. Ancak, kongre düzeninin sağlanması konusunda ortak görevli saptanması, kongre gündemi gibi konular da mutabakat sağlanabilmişti.

KONGRE BAŞLIYOR

3 Eylül günü Kongre bu koşullarda başlıyordu. Türklerin yoğun olarak yaşadığı bölgede tutulan en büyük salon kapısında Halkevi'nin üyeleri büyük bir kuyruk oluşturuyor. Kongre açıldığında içeride 1680 üyenin bulunduğu görülüyordu. Kongre Divanı için seçimlere geçildiğinde Cahit Baylav'dan başka, Sosyalist Parti taraftarlarının desteklediği Ali Askar Yılmaz iki muhafelet listesinin tek Divan Başkan adayı oluyordu.

Yapılan işareti oylama sonucunda muhafeletin isteği üzerine tek tek kalkan eller sayılmıyor ve Cahit Baylav'ın başkan adayı olduğu listenin oranın yüzde 90'ının aralık Divan'a seçildiği görülmüştü.

KONGREYİ TERK

Ancak, tartışmalar bitmiyordu. Usul hakkında yapılan bir çok itirazların yapıldığı Kongrede yönetim kurulunun faaliyet raporunun okunmasından sonra muhafelet adına söz alan bir konuşmacı, gündemin diğer maddelerindeki konuşma hakkını da kullanarak uzun bir konuşma yaptı. Konuşmacı sözlerini

BOSTANCI: "Tabii tabanın bizzat kendisinin hazırladığı bir Genel Yönetim Kurulu listesinin böylesine mutabakat görmesi kaçınılmazdı"

İki gün süren oylamadan sonra, 1915 üyenin oylamaya geldiği görüldü. Yeni yönetim kurulu 1859 üyenin onayını alarak seçildi

Yanda, oy kullanmak için Halkevi'nin kapısında bekleyenler

Alta: Nafiz Bostancı'nın Başkan adayı olduğu liste geçerli 1860 oyun 1859'unu alarak Londra Halkevi'nin Genel Yönetim Kurulu'nu oluşturdu. Resimde, tekerlekli sandalye ile oy kullanan bir delego

Kongrenin seçimler kısmına gelindiğinde Başkan Nafiz Bostancı kongreye bir önerge veriyordu. Bostancı, salon dışında 500'e yakın oy kullanmak isteyen Halkevi üyesi bulunduğunu belirtiyor ve tüm isteyen Halkevi üyelerinin oylarının kullanılacağı bir ortamın yaratılması için seçim maddesinin ertelenmesini ve Divan'a yetki verilmesini istiyordu.

Bostancı'nın bu önerisi kongre tarafından kabul ediliyor ve Divan seçimlerin yapılacağı bir ortamı tartışmaya başlıyordu.

Bu tartışma sonucu yazının başlangıcında Cahit Baylav'ın sözünü ettiği çözüm ortaya çıkıyordu.

İNGİLİZ USULÜ SEÇİM

Divan çözüm ararken önce her grubun başkan adaylarıyla da bir mutabakat sağlama öncelik verildi. Ancak muhafelet temsilcileri Divan'ı tanımadıklarını ileri sürerek

böylesi bir çözüm arama yoluna girmediler.

Bunun üzerine Divan Belediye'nin kontrolünde seçimlerin yapılması görüşünü benimsedi. İngiltere'de tüm genel, yerel ve Avrupa Parlamentosu için yapılan seçimler Belediye'nin kontrolünde yapılmıyordu. Bu öneri Belediye'ye götürüldü. Belediye'ye yapılan bu öneride 2 grubun başkan adaylarının da gözlemci olarak katılması isteneceği yervardı. Belediye öneriyi olumlu karşılayıp, Toplumsal Örgütler Müdürü ile Azınlıklarla ilgili bölümün bir **memurunu** görevlendirirken, muhafeletin başkan adayları gözlemciliği kabul etmediler. Aksine çeşitli bildirilerle 16-17 Eylül günleri yapılacak seçimlerin boykot edilmesini istediler.

YÜKSEK MAHKEME
Seçimlerin bir gün öncesinde Divan Başkanı Cahit Balav yüksek mahkemeden bir yazı

aldı. Yazıda muhafeletin kongreye ihtiyatı tedbir kararı koymamak istediği belirtiliyordu. Baylav, Yüksek Mahkeme'ye gidip durumu anlattıktan sonra, seçimlerin demokratik olduğu Yüksek Mahkemece de onaylandı. Zaten muhafeletin daha önce Belediye'ye yaptığı itirazları da reddedilmişti.

OYLAMA GÜNÜ

16 Eylül Cumartesi günü oylama başladı. Halkevi üyeleri kimliklerini gösteriyor, belediye görevlileri Halkevi'nin üye listesinden bunları kontrol ediyor ve sonra oy kullanılıyordu. İki gün süren oylamadan sonra 1915 üyenin oylamaya geldiği görüldü. 35 kişi kimliği bulunmadığı ya da listelerde adı olmadığı için oy kullanamadı. Geri kalan 1880 üye tarafından kullanılan oyların 1860'ı geçerli kabul edildi. Nafiz Bostancı'nın Başkan adayı olduğu, 9'u Yürütme Kurulu olmak üzere 51 kişilik Genel Yönetim Kurulu, 1859 üyenin onayını alarak seçildi. Sadece bir üye Nafiz Bostancı'ya oy vermemişti.

BOSTANCI'YA GÖRE

"Senin hazırladığın liste nasıl oluyor da bu kadar büyük bir destek görüyor?" diye sordüğümüzda Nafiz Bostancı, "Ben ya da Halkevi yönetiminde bulunan arkadaşlarım bir liste hazırlamadık" diyerek sorumuza karşı çıkıyordu.

"Benim de aralarında olduğum 51 kişilik Genel Yönetim Kurulu listesini Halkevi'nin üyeleri hazırladı. Yerel yada bölgesel özelliklerini göre aralarında yönetim kurulunda olmasını istedikleri adayları kendileri seçtiler. Halkevimizin üyelerinin oluşturduğu bu grupların adayları seçilen listeyi oluşturdu, diyen Bostancı şunları söylüyordu:

"Tabii tabanın bizzat kendisinin hazırladığı bir Genel Yönetim Kurulu listesinin böylesi bir mutabakat görmesi kaçınılmazdı."

KONGRE SONRASI

Kongre'nin yankıları kongre sonrasında da sürdü. Muhalefetin "Devrimci Birlik Platformu"nu oluşturan bölümü, Divan Başkanlığı adaylığına Sosyalist Parti taraftarlarının adayı olan Ali Askar Yılmaz'ı kongre salonunda tüm delegelerin önünde aday gösterirken, kongre sonrasında bu davranışlarını reddettiler. Devrimci Birlik Platformu, "Biz Ali Askar'ı aday gösterdik" dedi.

"Öldür" komutunu dinlemezsen!..

Komutanları tarafından verilen "vur emri"ni dinlemeyen asteğmen Rıza Parlak, "hain" olarak yargılandı. Hakkında 101 yıla varan ceza istendi, şimdi ise cezaevinde...

En son Silopi olaylarını yaşadık. Ülkemiz, PKK'lı oldukları iddiasıyla öldürülen Derebaşı köylülerinin yakınları, akrabaları, "Çocuklarımızın katilleri cezalandırılmalı" diye bağırarak, Silopi Kaymakamlığı'na yürüdüler. Köylülerin üzerine 50 kişilik özel polis timi sürüldü. Açılan ateş sonucu 5 kişi yaralandı, 80 kişi gözaltına alındı.

Gazeteler, "öldürülen 9 kişiden 6'sının masum köylüler" olduğunu yazdılar, sanki "masum olmayan" diğer üç kişinin öldürülmesi vacipmiş gibi.

Ülkemizde buna benzer ve daha da insanlık dışı olan bir çok cinayet işlendi. İşkencede öldürüldü insanlar, "kaçarken vuruldular", "örgüt evlerindeki yüzleri bile tanınmayacak biçimde otomatik silahlarla tarandılar... Kimisi için soruşturma açıldı, kimisi unutuldu gitti. Yoğun çabalar sonucu, biraz da kamuoyunu susturmak için ortaya çıkarılan sorumlular, mahkemelerde kendilerini savunuyorlar. "Bana verilen emre uydum."

Verilen emirlere geçmişte de uyuldu. Nazi toplama kamplarında milyonlarca insanı cayır cayır yakanlar da, insan derisinden abajur yapanlar da, gaz kamyonlarında gazla, kiliselerde yakarak insanları imha edenler de, "verilen emirlere uyuylardı".

Tarihte verilen "öldür" emrine uymayanlar da oldu. Bu "öldür" emrine uymayanlar da, yine "öldür" emrini yerine getirenler tarafından öldürüldü.

VUR EMRİNE UYMAYAN BİR ASTEĞMEN

Biz bu sütunlarda size içimizden birisini, bu "vur emri"ne uymayanlardan birisini tanıtmak istiyoruz. Haberi Türkiye'de yeni yayınlanmaya başlayan Sokak Gazetesi'nde gördük. Diğer gazetelere yansımayan bu olayı sizin de öğrenmeniz istedik.

20 Temmuz 1987'de, Tuzla Piyade Okulu'nda çekilen kuraç şansına "Hakkari" düşen çiçeği burnunda asteğmen Rıza Parlak'ın aklına, "savaş gitmekle" eş anlamlı olan bu bölgeyi, rüsvet vererek değiştirmek hiç gelmemiş. Yüksekova 118. Jandarma Sınır Komutanlığı'nda görev yapan Rıza asteğmen, buradan da 2/118 sınır taburuna atanmış. Türkiye-İran sınırındaki bu karakolun görevi kaçakçıları takip etmekmiş.

Tuhaftık daha görevi alırken başlamış. Taburda görevli üsteğmen Zahir Engin tarafından toplanan asteğmen-

lere, "Kim adam öldürür?" sorusu yöneltilmiş. Kısa bir süre sonra da "vukuatlar" başlamış. Türkiye'den İran'a geçmeye çalışan bir kaçakçıya açılan ateş sonucu, kaçakçı yaralanmış. Bu olayda kaçakçıyı yaraladığı tesbit edilen jandarma eri Şadi Bigaç, 10 günlük mükafat iznine gönderilmiş. Zira bu bölgede "öldürme ve yaralama" olaylarında mükafat izni verilmemiş.

"HAFTADA BİR KELLE, YOKSA KARIŞMAM"

İkinci "vukuatta" kaçakçıların hepsi sağ olarak ele geçirildiğinden, bölüğün komutanı Üsteğmen Engin, biraz buruk teşekkürlerini sunmakla yetinmiş.

Üçüncü "vukuat"ta ise kaçakçının cesedi, ense kökünden giren kurşun nedeniyle tanınmaz haldeymiş. Üsteğmen Engin'in ilk sözü, "Rıza, bir daha vurursan yakışıklı olsun, böyle dağıtma" olmuş. Evli, iki çocuk babası ve üzerinde 150 bir liralık kaçak eşya ele geçen genç köylüyü öldüren timle ilgili soruşturmayı bizim Rıza asteğmen yapmış. Ve time, "neden bu kadar yakından ateş ettiklerini, 'dud' ihtarı yapıp yapmadıklarını sormuş.

Aldığı cevaplardan, 10 günlük mükafat izninin de bu ölüme etkili olduğu izlenimini alan asteğmen Rıza, bu olaydan sonra emrindeki erlere, "insan yaşamının değerini" uygun bir dille anlatmaya çalışmış.

Tabi "vukuatlardan" ölüm gelmeyince Üsteğmen Engin küplere binerek, "öldürme emri" verilip verilmediğini soruşturmayla başlamış. Aldığı yanıtlardan yeterince ikna ol-

muş olacak ki, "artık haftada bir kelle gelecek, yoksa karışmam" diyerek gitmiş.

(Asteğmen Parlak, daha sonra mahkemede verdiği ifadede, bu olaydan sonra Üsteğmenin ona kin beslemeye başladığını söylüyor.)

Üsteğmenin beklediği "kelleler" gelmeyince de, ceza olarak karakolun erzakını yarı yarıya indirmiş. Ve Mart 1988'de karakola yeniden ge-

lererek, meydana topladığı erlere kelle sayısını bundan böyle onbeşe çıkardığını bildirmiş ve emri karakolun defterine de yazdırmış.

O gece "vukuatta" bir kelle gelmiş ve o gün karakolun erzakı yeniden kazanılmış. Bu olaydan sonra da o karakoldan "kelle" çıkmamış. Kaçakçılar sağ olarak yakalanmış ve mahkemeye sevk edilmiş. Kısa süre sonra serbest bırakılıp, yeniden yakalansalar da, artık karakola hiç bir kaçakçı ölü olarak gelmeye başlamış.

ON YIL AĞIR HAPİS İŞKENCE DE ÇABASI

Bundan çok rahatsız olan bölük komutanı Engin, Asteğmen Rıza'ya hakaret etmeye başlamış. Tartışma alevlenince de tabur komutanı Fuat Pekçetinöz, asteğmen Rıza'nın disiplini atılmasını emretmiş. Elleri arkadan kelepçelenen ve ayaklarından zincire vurulan Rıza asteğmen, emrindeki beş ere istemeye istemeye kıyasıyla dövdürülmüş.

Ağır yara alan Rıza asteğmene doktor çağırılmadığı gibi, bir de sürgün cezası verilmiş. (Daha sonra çıkarıldığı mahkemede Rıza asteğmen, "Sürgün ölüm demektir. Çünkü bana Engin üsteğmen, sen örgüt adamısın, Malatyalı bir Kürtsün, seni vurduracağım demişti" diye ifade veriyor.)

Can güvenliğinin kalmadığını gören Rıza asteğmen, G-3 piyade tüfeğini de alıp İran'a kaçarak, resmi makamlara teslim olmuş ve bir süre sonra da Türkiye'ye iade edilmiş.

Teslim edildikten bir süre sonra, Kasım 1988'de hakkında "silahlı olarak yurtdışına firar etmekten" dava açılmış. İddialar arasında vatan hainliğinin yanı sıra, "verilen emirlere riayet etmeyerek görevini yapmadığı gibi, maiyetine de yansıttığı, görev yapmalarını engellediği" de varmış.

Yaklaşık bir yıl süren mahkemede, Parlak asteğmenin "maiyet" onun "öldür" emrine uymadığı için başının yakıldığını söylemiş.

Sonuçta "emirlere uymayan" Parlak asteğmene 10 yıl ağır hapis cezası verilmiş. İşte "insana kıyamama suçunu" işleyen bunun sonucu işkence gören, aşığılanan ve özgürlüğünü yitiren Parlak asteğmen sonu.

Ama acaba "cinayetin ödüllendirildiği" bir ülkede gerçekten özgürlüğünü yitiren Parlak asteğmen mi, yoksa halâ "vur emrini" yerine getirenler mi?

"Kemal seni unutmayacağız"

6 Haziran 1989'da Essen'de polis kurşunlarıyla acımasızca öldürülen, 13 yaşındaki Kemal'i hepimiz hatırlıyoruz. Bisikletle bir otomobile çarptıktan sonra, panîğe kapılarak kaçan Kemal'in arkasına polisler düşmüş, uzun bir kovalamaca sonucunda, teslim olması için hiç bir çaba gösterilmeden, Fröhenhausen'da bir kulübenin çatısında vurulmuş. İnsan olan herkesi dehşete düşüren olay üzerine kamu oyu harekete geçmiş,

gösteriler yapılmış ve olaya neden olan polis timi hakkında soruşturma açılmıştı.

Kemal'in ölüm olayı da yukarıda anlattığımız insanlık dışı "vur emri"nin bir sonucu değil mi?

Essen şehrinin savcısı Bernd Schmalhausen de, polislerini, "Bizim için her şey tamamen açık olmasına rağmen, polis memurlarına her hangi bir suçlama yapılamaz, onlar doğru davrandılar" diyerek korumadı mı?

Çelişkiler yumağı ve "soydaşlarımız"

Soner GÜRLER

Türkiye'de bulunduğum sıralarda televizyona hiç bakmıyorum desem yeri var. Ama gittiğimiz yerlerde de televizyonun düğmesine bir basılıyor, program bitene kadar da bu aptal kutusunu kapamak kimsenin aklına gelmiyor. Temmuz ayında yine böyle bir gün TRT/1 haberleri veriyor. Haberlerin ilk 10 dakikası, Bulgaristan'dan göç eden "soydaşlarımız"la ilgili haberlerle dolu. Hemen herkes haberlerin bu bölümünü heyecanla seyrediyor. Nasıl seyreteceğini ki, bir polisiye filminden daha sürükleyici sahneleri bu bir kaç dakika içinde izlemek mümkün. Fakat bu kez, TRT'mizin, alışık olduğumuz seyriliye azizliği, **soydaşlara** azizliğe dönüşüyor. Nasıl mı?

Röportaj görüntüleri başlar, ken, bir gözün ancak algılayacağı kadar kısa bir zaman dilimi içinde **"başlayayım mı?"** diye bir ses duyuluyor. Yine çok kısa bir an üstü başı dokük, 30-35 yaşlarında, saç sakalina karışık bir genç görünüyor. Efer gözünüz bu, baştaki ufak ayrıntıyı, bu montaj hatasını algılamamışsa, hemen ardından bu **soydaşımızın** kendisini yerdere atarak ağlamasını, bağırmasını izlerken gözünüzden yaşlar gelmemesi mümkün değil. Spiker soruyor: **"Siz hudutta Türkiye'ye doğru koşarken arkanızdan ateş etmediler mi?"** Aynı ağlamaklı ses, **"Etiler'de tutulmadılar" diye.**

Haydi, yurtdışına seyahat etmemiş insanlar, Kapikule sınır kapısının yapısını bilmiyorlar, fakat el insaf artık, biz her sene bu kapının çilesini çekenlerde mi acaba aptalız da, bu kapıdan böyle koşarak geçilemeyeceğini bilmiyoruz? Burada kaçarken, arkanızdan ateş edenin sizi varamaması için hepten kör olması lazımdır.

O akşam evlerinde misafir kaldığım Aziz anlatıyor: **"Çayırbaşı'nda bir tanıdığın evi var. Biraz tahir edip kiraya verecekmis. Bir gün evini kaç kiraladın diye soruyorlar. Adam sağışıyor. Evim boş diyor. Evde insan olduğunu söylüyorlar. Adam eve gidiyor ve hayretle evde oturanlar olduğunu görüyor. Eve soydaşlar yerleşmiş. Kimden kiraladıklarını soruyor. "Biz kimseden kiralamadık. Hudutta bize, boş bulduğunuz yere yerleşin dediler" deyince, adamcağız bu sefer kara-**

Kapikule'den ve Kapikule'ye göç. Gitmek mi zor, kalmak mı?

kola koşuyor. Görevli polis-ten önce soydaşımıza "Bulgaristan göçmeni" diye hitap ettiği için azarı işitiyor. Sonra da polis karakolunun görevsiz olduğunu, amirlerinden hiçbir **soydaşımıza** karışma emri aldığını, kendi başının çaresine bakması gerektiğini öğreniyor."

Izmit'te bir arkadaşımızın evinde misafiriz. Mahallede bir kaç Bulgaristan plakalı Lada araba var. Soruyorum, aranız nasıl diye. Harun cevaplıyor: **"İyi güzel de, evimizin ne kapısını ne penceresini açık bırakabiliyoruz, çok hırsızlık ediyorlar, çocukları bile dışarı bırakamaz olduk."** Sağışıyorum. Türkiye'ye gelirken, hiç hırsızlık vakasına rastlamadığımız ülkelerden biri Bulgaristan. Ben de arabam Türkiye'de daha önceki senelerde üç kez soyulduğu için bu kez alarm taktım. Akşam üzeri, kapı önünde otururken **soydaşlarımızdan** birinin otlatığı keçiyi gösteriyorlar. **"Beraber getirmiş, sanki Türkiye'de keçiyi yok" diyor Harun. Bizim çocuklar Almanya (da hiç keçiyi görmediklerinden olacak) sevmek için seviriyorlar. Harun bağırıyor, "Bir pite kaparsınız, gitmeyin,**

pistir bunlar..."

Yerimden kalktım, Harun'a alımdan **soydaşımızın** yanına gittim. Hatırını, nasıl yaşadığını sordum. **"Üzerimde biraz para getirdiydim de, bugüne kadar onu harcadık. Şimdi kocam şu ilerdeki fabrikanın bahçesine bakıyor, geçiniyoruz işte."** Kime geldiklerine soruyorum. Akrabalarına geldiklerini söylüyor ve ekliyor, **"İsmimizi değiştirdi Bulgar gavuru"** konuyu biraz değiştiriyor. Sıkıntıyla anlatıyor. **"Geldiğimiz günden beri bize kimse bakmadı. Kimsede bizimle konuşmadı, sen ne istiyorsun?" diye soruyor. "İlla ki bir şey mi istemek lazımdır?" diyor. Şüphesiz yüzüme bakıyor. "Burada herkes birşeyler istemek için yanımıza sokuluyor da..." diyor. Sizin oralarda nasıldır diye soruyorum. "Biz birbirimizle konuşuyduk diye konuşurduk. Bulgarlar da öyleydi. Bize daha Bulgar dayken dediler, burası sizin toprağınız, niye devlete çalışıyorsunuz diye. Biz de toprağımızı istedik. Polis geldi, asker geldi, bizim gençler sopayla taşla kovaladı onları, yine geldiler. Bu sefer gençler bıçakla çıktı, köye girişleri kestiler. Polis, asker silahla geldi, bizim**

AYKIRI YAZI

Aydın ŞENESEN

"Göç"ün kazanımı

Güneş - Dil Teorisine göre insanın başlangıcı Orta Asya'dı ve bütün dünyaya buradan göçetti. Göçün gerekçesi ise, büyük kuraklıktı. Güneş - Dil Teorisinin ne kadar geçerli olduğunu bilemeyiz ama, Neanderthallerden bu yana Nomat bir yaşamı sürdürdüğümüz, yani "At sırtında" göçüp durduğumuz bir gerçek.

Günümüzde bu gerçek oldukça da çarpıcı ve acılı. Milyonlarca insan o devlet sınırlarından, bu devlet sınırlarına geçmeye çalışıyor. Kimisi "aslımız o dur" diyor, kimisi "karnımı orada doyurur, geleceğimi orada güvenceye alırım" diye düşünüp sınırları zorluyor. Gerekçesi ne olursa olsun, aslında sınırlar zorlanıyor. Savaşla, kanla çizilmiş sınırlar... Günümüzde tüm aklı başında insanlar, artık savaş kültürünün yarattığı bütün olguların, değerlerin ve alışkanlıkların ortadan kaldırılması gerektiğinde birleşiyor.

Şiddet, baskı, hegemonya tartışılıyor. Dilimize egemen kavramlar gözden geçiriliyor, ayıklanıyor. İnançlar sarılıyor, tabular sallanıyor. Her türlü olgunun tartışıldığı günümüzde, göçmenlerin zorladığı sınırlar da tartışma gündemine geliyor. Gerçi sınırlar tarih boyunca hep tartışılmış ve sonunda mutlaka ve mutlaka savaşlarla çizilmiş; ama bu kez sadece sınırın geçeceği toprak parçası değil, sınırın varlık nedeni tartışılıyor.

Aslında savaş ve sınır, yumurta ve tavuk hikayesine benziyor. Hangisi hangisinden çıkıyor belli değil! Sınırı kaldırabilirseniz, savaşmak için neden bitiyor; savaşta ortadan kaldırabilirseniz utanılacak duvarlara, sınırlara kimsenin ihtiyacı kalmıyor. Göçmenler için acılı olan bu serüven, gelecek için önemli bir işleve gebe görünüyor.

Üstelik günümüz politik koşulları böyleleri bir gelişmeye de denk düşüyor. Avrupa "Tek Pazar" a dönüşürken sınırlar sadece Avrupalı için de olsa bir kaç yıl sonra fiilen kalkıyor.

Sovyetler Birliği "Avrupa Ortak Evi"nin kabul edilmesi için yoğun çaba harcıyor. Macaristan'ın AT'a girmesi Türkiye'den bile daha kolay gözüküyor. Kanlı savaşların çizdiği, soğuk savaşın döndürdüğü sınırlar giderek silikleşme eğilimi kazanıyor.

gençleri tutukladı. Sonra da, siz rahat durmuyorsunuz, dedeleriniz Türk değildi, Bulgar'dı diye anlatırlar. Gençlerimiz yine kızdı, adamlarımız kızdı. Biz de Türk bayrağını astık köye. Ama buradaki gibi komünist bayrağını değil, yeşilini astık bunun..." **Soydaş** anlatmaya devam ederken, ben artık gerisini duymadım, kaynak sular tepeden aşağı devniverdi sanki.

Bir aylık iznimiz her gittiğimiz yerde **soydaşları**

mızla uğraşmakla geçti. Herkes onları konuşuyor. Herkes de bir başka türlü konuşuyor. **Soydaşlara** sövenler, onların gelmesine sövenler, onları kovanlara sövenler, geldiğine pişman olanlar, olmayanlar...

İki hafta sonra yine İzmit'teyiz. Keçi otlatan kadını göremeyince soruyoruz, **"Çok şükür gittiler"** diyor Harun.

Yine Kapikule yolundayız. Çok sayıda Bulgaristan plakalı araba, bu sefer hudutta doğru gidiyor. Çıkış peronları yine **soydaşlarla** dolu. Belli gün idenler çok.

Hudutta çıkmadan, önümüzdeki Lada'nın şöförü Hasan ile konuşuyoruz. **"Bize demışlerdi, madem istiyorsunuz gidin, eğer hoşunuza gitmezse gelirsiniz geri demışlerdi. Köyün kahvesinde anlatılanlar yalanmış. Yiycek ekmek bulamadık. Şimdi geri gidiyoruz. Orada da hiç bir şey iyi değil ama daha hiç aç kalmamıştık, çalışıyorduk hiç değilse evimiz de vardı."**

Bu çelişkiler yumağını ben çözemedim.

Bir göç daha

Demokratik Almanya'dan, Federal Almanya'ya göç etmek için Prag ve Varşova'daki FAC büyükelçiliklerine sığınan DDR vatandaşları iki ülke arasında varılan anlaşma sonucu trenlerle gelmeye başladılar.

Yeni bir yaşam, yeni hastalıklar ve yeni üzüntüler...

Geçmiş, gelecek ve kadın

13-15 Ekim tarihleri arasında, Federal Almanya'nın Extertal kentinde, "Geçmiş-gelecek ve kadın" konulu bir seminer düzenleniyor. Üç gün sürecek ve "kadın sorunları"nın tartışılacağı hafta sonu seminerine, tebliğleriyle konuşmacı olarak FAC'dan Gültin Kaçmaz, Danimarka'dan Zülal Kılıç ve Hollanda'dan Gönül Taylan katılıyor. Dayanışma-Internationale Kultur Koöperative tarafından organize edilen toplantıyı Sami Özkara düzenliyor.

Hafta sonu seminerine Gültin Kaçmaz "Mitoloji ve kadın", Zülal Kılıç "Kadın hareketinin bugünkü durumu", Gönül Dinçer "Feminist mücadelenin sosyalist mücadeledeki yeri ve önemi" konulu tebliğleriyle katılıyor.

Seminerle ilgili açıklamada, toplantıya sunulacak tebliğlerin tartışmaya açılacağı ve daha sonra tartışmalarla birlikte Almanca ve Türkçe olarak yayınlanacağı belirtiliyor.

Seminerle ilgili bilgi, Tayyar Tekin, 0203/29339 numaralı telefon-dan alınabilir.

İÇİMİZDEN BİRİ

Bu sayımızda "İçimizden Biri" 15 yaşında bir genç kız olan, Hauptschule öğrencisi Döndü Görür

"Kendi başıma para kazanmak istiyorum"

"Satıcı gibi basit işlerde çalışmak istemiyorum. Daha yüksek bir mesleğim olsun istiyorum."

Döndü Görür, 15 yaşında bir genç kız. Şu anda Hauptschule'de "10 B" derecesini almak istiyor. 15 yaşında olmasına rağmen, geleceğe yönelik düşünüyor, planlar kuruyor. Bir çok yaşından farklı olarak da mutlaka ama mutlaka bir mesleği olsun istiyor.

"Döndü, mesleğin hayatında nasıl bir önem taşıyor?"

"Sevdiğim bir mesleği yapmak istiyorum. Önce "Fachabitur" yap-

cağım. Çünkü ancak böyle olursa istediğin bir işi yapabilirsin. Basit işlerle uğraşmak istemiyorum."

"Bu kadar çabadan sonra, karşına çıkacak sevdiğin bir kişi, seni çalıştırmayabilir ama!"

"Beni isteyen bir erkek, daha evlenmeden benim çalışmamı istemiyorsa, onunla evlenmem. Bu çabalarım boşuna mı? Ben para kazanmak istiyorum. Hem de kendi başıma kazanmak istiyorum. Yoksa niye okula gidiyorum ki?"

"Neden okula gidiyorsun gerçekten?"

"Çok para kazanmak ve mesleğimde yükselmek, kariyer yapmak, dışardaki dünyaya açılmak istiyorum."

"İlerde nasıl bir özel yaşam düşünüyorsun?"

"Bir kere evlendim de hemen çocuk sahibi olmak istemiyorum. Evleneceğim kişi benim çalışmamı izin vermeli. Çünkü ben mutlu olmak istiyorum. Anlaşmalıyız

onunla. Hem bana iki sene sonra, ille de çocuk istiyorum diye baskı yapmamalı. Sabırlı olsun, herşeyin bir zamanı vardır. Sadık olsun, beraber faal olalım. İdeal bir çift olalım istiyorum."

"Böyle birisini bulabilecek misin acaba?"

"Zor tabii! Nerede bulacağım böyle birisini, herkesin sorunu bu. Ama bazen büyük aşklar oluyor."

"Aşk ve sevgi nedir sence?"

"Sevgi iki kişinin birbirine duyduğu bir his. Bu duyguyu birbirine bağlar. Başkalarıyla birlikte olmayı sağlar. Ama her evlilikte çatışma da vardır tabii."

"Eşini evlenmeden önce tanımak ister misin?"

"Evet, isterim. Tanımak istiyorum. Bazıları hiç tanımadan evleniyor. Onlar da çok mutlu olduklarını söylüyorlar. Ama ben, eşimin benden önce başka arkadaşları olup olmadığını, iyi bir insan olup olmadığını bilmek istiyorum."

"Kendinle ilgili beklentilerin neler?"

"Büyümek istiyorum"

"Nasıl büyümek?"

"Boyca tabii!"

"Sadece bu mu?"

"Birşeyler daha öğrenmek istiyorum. Şimdi bildiklerim çok az. Öyle bir şeyler öğrenmeliyim ki, başkalarına da yardım edebileyim. Tecrübeli olmam lazım."

Mine GÖZÜTOK

TARTIŞMA

"Martlı Eylül"ü zavalı ülkemizin çarpık çurpuk gelişmesinde, erkeklerimizin akıl sağlığını korumasını beklemek biraz hayal gibi görünürse de, feministler yine yılmamalıdır.

Çünkü bana göre, kadınlarda bu görevi üstlenmezlerse, orta çağa yapmış olduğumuz atlayış iyice belirlenmeye başlayacaktır. Nereden bellidir, bir ülkenin zaten yarısı henüz çıkmamışken- orta çağa tepesüdü bir atlayış yapıyor?

O ülkede adı yıllardan beri uyuturucu ticaretine karışan "erkek" sanatçılar, Antik Efes Tiyatrosu'nda konserler vererek, tüm güzel Ege insanlarının kemiklerini mezarda sızlatıyorsa!

Devletin polisi, jandarması mafya babalarının, aralarında çıkan savaşlarda, babaları koruyan paralı

uşaklar durumuna düşürmüştü!

Devletin "baş mafyası"nı korumakla görevli, devletin sahil koruması, Bodrum'da bir süngercinin ölümüne seyyirdi kalabiliyorsa!

Ölüm orucuna yatmış insanların acıları bir toplumu on dakika dahi meşgul etmiyorsa!

Ama o insanlar, "kahpe felekli" şarkılar söyleyen sanatçıları(!) avuç dolusu paralar dokere, gözleri yaşlı dinliyorlarsa!

Herkesin "imani, anası, avradı" Mark ve Dolar olmuştusa!

Bir ülkede, ev kirasından,

satılık kızlara kadar her şey Dolar ve Markla değiş tokuş ediliyorsa!

Uyuturucu, silah, kadın ve çocuk ticareti, o ülkenin en fazla kar getiren uluslararası alış-veriş olmuştusa!

Bu işlerden kazanılan kara mı kara, pis mi pis paralar, hergün devletin resmi bankalarında akliyorsalr!

Gömlekleri göbeklerine kadar açık, sıvri topuklu, boynunda, kolunda, elinde altın bileziği, künyesi, yüzüğü, suratında arsız mı arsız sırtmasıyla gezen erkekler, paranın ve bazarının ve egemenliğin simgesi haline geliyorsa!

Mafya kültürünün Maço muhabbetleri !

Bu erkeklerin çok saygıdeğer (!) bacıları, Sam-sun'da genelevlerin tekrar açılması, sayısının artınması ve devlet güvencesine alınması için atakta bulunarak, "kadın hareketine" bir katkısı olduğunu gazetelere çarşaf yazdırabiliyorsa.

Çok ilerci geçiren erkekler bile, ağzını açıp, sorunlarını tartışan, konuşan kadınlara: "Gene tatminsizliğin üstünde. Canın herhalde şey(!) istiyor" diyerek, vücutlarının çok değerli saydıkları bir organlarını gösterebi-

Hülya BAKIŞ

liyorsa!

Yine o çok ilerci erkekler, en ilerci saydıkları gazete veya mizah sayfalarının "Maço Muhabbetleri" altına sığınarak, politik toplantılara dile getiremedikleri saçmalıkları zirvalayarak "kara mizah" örnekleri veriyorlarsa!

Askeri yağmalı ülkemizin, gitgide gelişen mafya kültüründe erkeklerimizle tanıdık bir görev düşmekte bana kalırsa!

Ya atalarının yüzünü kara çıkartmamak için yağmaya, talana ve onun devlet destekli mafya kültürüne sığınmak, uymak, desteklemek ve gelişimine katkıda bulunmak, ya da insan neslinin dört ayakta iki ayak üzerine kalkmasından bu yana, kadınlara uygarlık, gelişme ve ilerleme yolunda verdikleri savaşa katılmak.

KARDAMLAR: Filiz Kardam eşi Ahmet Karam'ı Frankfurt'tan ülkeye uğurladı. Filiz Kardam, Özal'a gönderdiği mektupla, basın'ın büyük ilgisini gördü, konunun unutturulmasını önlemede başarılı oldu.

BABA-OĞUL Erdal ve Balkan Talu Amsterdam'da birarada. Babasının yanında çok mutlu olan Balkan, o uçağa binerken çok üzgündü.

THEODORAKIS-KUTLU VE TAŞ Ülkeye dönerlerden biri de Alaattin Taş'dı. Taş'ı Atina'da Theodorakis ve Haydar Kutlu ile bir sohbette görüyorsunuz.

Kargaşa ve

✓ DGM Savcısı Nusret Demiral, Özal'ın talimatlarına rağmen, tüm dünyanın gözü önünde Karam ve Yıldız'ı Ankara Emniyet'inde avukat ve yakınlarından saklı tuttu

Türkiye'ye dönen TBKP yöneticilerinin tutuklulukları sürüyor. TBKP Merkez Komitesi üyesi Ahmet Karam ve Şeref Yıldız ise hala polis elinde bulunuyorlar ve kendilerinden sağlıklı bir haber alamıyor. Ahmet Karam'ın Eşi Filiz Karam Başbakana gönderdiği ve basına ilettiği bir mektupla eşinden haber alamadığını bildirdi. Filiz Kar-

dam köşe yazarlarına gönderdiği mektupta "Bir çok kereler telefonla aramama karşın ne Ankara Emniyet müdürlüğünde ne de DGM'de herhangi bir yetkili ile konuşma olanağı bulamadım. DGM savcısı Ülkü Coşkun eşimin avukatları ile görüşmeyi de reddetti. " Filiz Karam eşinin sağlığı konusunda ciddi kaygılar duyduğunu belirttiği mektubunda eşinin ve poliste tutulan öteki arkadaşlarının yargı önüne çıkartılmalarını istedi.

AVRUPA İNSAN HAKLARINA BAŞVURU Gözaltına alınan ve başbakanlığın genelgesine karşın avukatlarıyla görüştürülmeyen TBKP yöneticileri için Avrupa İnsan Hakları Komisyonu Başkanlığına "Acil Müdahale başvurusu" yapılıyor. Bu arada Avrupa parlamentosuna mensup parlamenterler de Özal'a ve hükümet yetkililerine yazdıkları mektuplarla gözaltı olayını kınadılar.

Strasbourg Barosu avukatlarından ve Demokratik Hukukçular birliği Başkanı Avukat Techel hazırladığı Acil Müdahale Başvurusu'nu 2-Ekim günü İnsan Hakları Komisyonuna verdi. Fransız hukukçu işkencenin söz konusu olduğu durumlarda Avrupa insan hakları Komisyonunun acil müdahale yetkisi bulunduğunu ve kendisinin bu yetkinin kullanılmasını istediğini belirtti.

KARACA - SAKALSIZ'IN BAŞVURUSU

TBKP Başkan Yardımcısı Mehmet Karaca ve Genel sekreter yardımcısı Osman Sakalsız Başbakan Özal'a bir mektup ile başvurdular. Karaca ve Sakalsız mektuplarında "Hükümetinizin İnsan hakları ile ilgili, uluslararası ve bölgesel sözleşmelere imza koyması ve bunları onaylaması özü itibarıyla olumlu bir gelişmedir. Ancak, pratikteki uygulamalar hiç de bu sözleşmelere uyulduğunu göstermemektedir. Bu durumda sözleşmeler kağıt üzerinde kalmaktadır." dediler.

Karaca ve Sakalsız mektuplarında "gözaltı süresinde dam köşe yazarlarına gönderdiği mektupta "Bir çok kereler telefonla aramama karşın ne Ankara Emniyet müdürlüğünde ne de DGM'de herhangi bir yetkili ile konuşma olanağı bulamadım. DGM savcısı Ülkü Coşkun eşimin avukatları ile görüşmeyi de reddetti. " Filiz Karam eşinin sağlığı konusunda ciddi kaygılar duyduğunu belirttiği mektubunda eşinin ve poliste tutulan öteki arkadaşlarının yargı önüne çıkartılmalarını istedi.

✓ Özal, İngiliz parlamenter Balfe'ye 141, 142 ve 163'ün bu meclis tarafından kaldırılamayacağını söyledi. Özal, milletvekillerinin erken seçim için karar alamayacağını da öne sürdü

BİRARADA

Frankfurt Hava Alanı'ndan hatırı Osman Sakalsız, Fahrettin Filiz

yöneticilerimize yapılmış ve yapılacak yasadışılık ve insan onuru ile bağdaşmayan bir uygulama dünya kamuoyu önünde partimiz tarafından en sert şekilde protesto edilecektir" denildi.

ULUSLARARASI AF ÖRGÜTÜ VE KAMPANYA 25 Eylül'de başlatılan TBKP yöneticilerine işkence yapılmasından endişe duyulduğu belirtiliyor. Uluslararası Af Örgütü Türkiye'nin işkenceyi önleme konusundaki Avrupa sözleşmesini ve Birleşmiş Milletler sözleşmesini 1988'de onaylamış olmasına karşın işkencenin Türkiye'de yaygın bir uygulama olduğu vurgulanıyor. Af örgütünün kampanya tanıtma yazısında ne TKP ve TİP'nin ne de TBKP'nin hiç bir zaman teröre başvurmamış örgütler olduğu belirtiliyor.

ÖZAL STRASBOURG'TA Başbakan Özal Strasbourg'ta parlamenterler ve gazetecilerin TBKP yöneticilerinin karşılaştıkları uygulamaları konusundaki ısrarlı sorularıyla karşılaştı. Özal gözaltındaki TBKP yöneticilerinin avukatlarıyla görüştürülmeleri için talimat gönderdiğini ileri sürdü. 141, 142 ve 163 konusunda ise gün gelmiş bu maddeler de

kalkar diye konuştu.

Özal'ın Strasbourg'taki konuşması ise TBKP yöneticileri tarafından tepki karşılandı. TBKP yöneticileri Özal'ın konuşmasında Türkiye'yi gölük gülistanlık gömeye çalıştığını bunun gerçeklerle bağdaşmadığını belirttiler. TBKP yöneticileri işkence uygulamalarının devam etmesinin, TBKP yasal çalışma hakkının tanınması olmasının, TBKP MK üyesi Karam ve Yıldız'ın hala gözaltında tutulmasının ve Kürt halkı karşı ayrımcı politikaların sürüyor olmasının Özal'ın sözlerini çürüten gerçekler olduğunu belirttiler.

TÜRKİYE'DE DAYANIŞMA

TBKP yöneticilerinin tutuklanması ve Karam ve Yıldız'ın hala gözaltında tutulması Türkiye'de kınandı. Türkiye'de de TBKP yöneticilerinin adalet dairelerinde belirlenmiş kişilerin açtığı TBKP MK üyelerinin serbest bırakılmasını istiyorlar.

Ömer Ağın, İlhan A. Solmaz, Atabek, Fatih Baran, Vedat Baran, Murat Cimen, Umur Coşkun, Dicleli, Toygun Eraslan, Gülöksöz, Semih Gümlü

ve endişe vardı!

Frankfurt Hava Alanı'ndan sonra: Seref Yıldız, Erdal Talu, Ahmet Kardam, Talat Ulusoy, Aynur Hayrullahoğlu, Osman Sakalsız, Fahrettin Filiz, Mehmet Karaca, Senâtor Lederman, Amiral Sanquetti ve Fikret Demir.

Uluslararası Af Örgütü gözaltında tutulan TBKP yöneticileri ne işkence yapıldığı endişesiyle, tüm ülkelerdeki örgütlerine "Acil Eylem"de bulunulması çağrısını yaptı

TBKP yöneticilerinin durumu Avrupa Parlamentosu'nda da tartışma konusu oldu. Fransız Avukat Techel, İnsan Hakları Komisyonu'na acil müdahale yapılması için başvurdu

Özal, Balfe ile yaptığı görüşmede 141-142'nin tartışılmasını 163 ile birlikte parlamentoya getirebileceklerini, ancak parlamentoda bir mutabakat sağlanmadığını söyledi. Bu maddelerin şu anda parlamentoya gelse bile seçimlerden sonraya kalacağını belirtti Özal, "Bu parlamentoya bu iş olmaz" görüşünü savundu. Ayrıca "Gündemde seçim de yok" diyen Özal, "Bu milletvekilleri seçim kararı vermez" diyerek kesin konuştu.

Ote yandan, Strasbourg'da Avrupa parlamenterleri, Özal'ın genelgesine rağmen DGM Başsavcısının TBKP yöneticilerini avukatlarıyla görüştürmemesini de değerlendirdiler. Parlamenterler, "Nusret Demiral'ın adını biz de duyduk ve Başbakan'ın bu savcıya söz geçiremediğini öğrendik" derken ilginç bir değerlendirilmeyi dile getirdiler.

DÜNYA'DAN TEPKİLER
Avrupa Parlamentosu'nun Danimarkalı Raportörü El-

quist de Strasbourg'da Özal'a TBKP yöneticilerinin durumu ile ilgili sorular yöneltti. Bu arada çok sayıda Danimarkalı parlamenter de Başbakanlığı ve Ankara Emniyet Müdürlüğü'ne telefon ederek TBKP yöneticilerinin durumu ile ilgilendi.

Yunanistan'da basın TBKP'ilerin Türkiye'ye dönüşünü "Tutuklu Demokrasi", "Tutuklamalı Hoşgeldin", "Kelepçeli Karşılaşma" başlıklarıyla verirken iktidar ortağı Sol Birlik'in Avrupa parlamenterleri Vasilis Efremidis, Mihalis Papayannis, Alekos Alavanos ve Dimitris Desillas Avrupa Parlamentosu başkanı Crespo'ya bir mektup vererek TBKP yöneticilerinin durumuyla ilgililenmesini istedi. Batı Berlin'de de, SPD ve Alternatif Liste'nin Senato Grup Başkanları ile Senato Başkan Yardımcısı Başbakan Turgut Özal'a birer telex çekerek TBKP yöneticilerinin durumundan duydukları endişeyi dile getirdiler.

kalkar diye konuştu. Özal'ın Strasbourg'taki konuşması ise TBKP yöneticileri tarafından tepkiyle karşılandı. TBKP yöneticileri Özal'ın konuşmasında Türkiye'yi güllük gülistanlık göstermeye çalıştığını bunun ise gerçeklerle bağdaşmadığını belirttiler. TBKP yöneticileri, işkence uygulamalarının hala devam etmesinin, TBKP'nin yasal çalışma hakkının hala tanınmamasının, TBKP MK üyesi Kardam ve Yıldız'ın hala polis elinde tutuluyor olmasının ve Kürt halkına karşı ayrımcı politikanın sürüyor olmasının Özal'ın sözlerini çürüten gerçekler olduğunu belirttiler.

TÜRKİYE'DE DAYANIŞMA
TBKP yöneticilerinin tutuklanmaması ve Kardam ve Yıldız'ın hala gözaltında tutuluyor olması Türkiye'de de kinandı. Türkiye'ye dönen TBKP yöneticilerinin arkadaşları olduklarını belirten 19 kişi ortak bir açıklamada ise TBKP MK üyelerinin hemen serbest bırakılmasını istediklerini.

Ömer Ağın, İlhan Alkan, Selma Atabek, Fatih Bakan, Vedat Baranoğlu, Mebuse Cimen, Umur Coşkun, Zülfü Dicleli, Toygun Eraslan, Arif Gülöksüz, Semih Gümüş, H.

Tan İpekçi, Yusuf Kiti, Gürbüz Özalınlı, Vedat Pekel, Nurettin Pirim, Adnan Sel, Yüksel Selek, Fuat Vardal adına yapılan basın açıklamasında "Başbakan Özal, Strasbourg'ta komünist partisinin yasallaşmasını engelleyen 141-142'nin kaldırılması için ülke çapında tartışma açılmasını savundu. Komünistler tutukluken, işkence görürken bu sorun nasıl adil bir şekilde tartışılabilir. Devlet adamlarımız artık Avrupa'da başka konuşup Türkiye'de başka işler yapmaktan vazgeçmelidirler," denildi.

DGM SAVCISI İÇİN SORUŞTURMA

Gözaltında tutulan TBKP yöneticilerini avukatlarıyla görüştürmediği için Ankara DGM başsavcısı Nusret Demiral hakkında avukatlar tarafından yapılan suç duyurusu Adalet Bakanı Öltan Sungurlu tarafından uygulamaya konuldu. Avukatların gözaltındaki müvekkilleriyle hazırlık soruşturması aşamasında görüşebilmelerini sağlamak amacıyla Adalet Bakanlığı genelgesinden başka Turgut Özal imzalı ikinci bir genelge de yürürlüğe kondu.

Avukat Hasan Ürel ve Engin Cimen Adalet Bakanlığı'nın bir süre önce yürürlüğe giren ve avukatlara

hazırlık soruşturması aşamasında emniyette bile olsalar müvekkilleriyle görüşme olanağı sağlayan genelgesini uygulamayan Nusret Demiral hakkında yasal işlem yapılmasını isteyen başvurularını Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne verdi. Adalet Bakanı Öltan Sungurlu ise suç duyurusu dilekçesini gerekli işlemin yapılması için Ceza İşleri Genel Müdürlüğü Şikayet Bürosuna gönderdi.

Yasalara göre Nusret Demiral hakkındaki soruşturma Adalet Bakanlığınca görevlendirilecek bir müfettiş ya da kademeli bir cumhuriyet savcısı tarafından yürütülecek. Daha sonra Hakimler ve savcılar yüksek kurulunca dilekçe incelenecek ve kurulun onayından sonra Demiral'ın ifadesi alınabilecek.

ÖZAL-BALFE GÖRÜŞMESİ

İngiltere İşçi Partisi ve Avrupa Parlamentosu üyesi Richard Balfe Strasbourg'da Turgut Özal'a özel bir görüşme yaptı. TBKP yöneticilerine işkence yapıldığı yolundaki kuşkuyla dile getiren Balfe'ye Başbakan Turgut Özal, "Avukatları ile görüştürülmeleri için genelge gönderdim. Merak etmeyin" diye yanıt verdi.

Bozışık yine hapiste

TBKP'nin 89 yaşındaki yöneticisi Mehmet Bozışık, şimdiye kadar 15 yılını geçirdiği hapisaneye yeniden girdi. NOKTA Dergisi'nde yer alan yukarıdaki fotoğrafta (sol başta oturan) Mehmet Bozışık'ı arkadaşları ve polis işkencesinde ölen (sağ başta ayakta) kardeşi Salih Bozışık ile birlikte görüyorsunuz

Surrealist akımının güçlü bir ressamı: Salvador Dalí

Aydın KARAHASAN

20. yüzyılın başı her alanda büyük dönüşümler çağıdır. Öteki sanat dallarında resim sanatındaki kadar çeşitli akımlar, yeni denemeler, arayışlar, çüretli atılımlar pek yoksun da etki alanları oldukça geniştir. Bu yüzyılın başında sürrealist akım daha çok şiirle resimde kendini gösterdi. Fransız şairi André Breton, 1924'te yayınladığı ünlü bildiriyle (*Le manifeste du surréalisme*) şiir sanatında ilk gerçeküstü denemeler görüldü. Şiirdeki bu akıma Aragon, Soupault, Eluard gibi genç şairler de katılmıştı. 1916'da Tristan Tzara Zürihte Dada hareketini (*Dada-Bewegung*) başlatmıştı. Daha sonra "dadaizm" adını alan bu hareket sürrealizmin temelini oluşturur. O dönemin şair ve ressamları akademik kurallara tepki gösteriyorlar, yeni akımların öncülüğünü yapıyorlardı. Münih'te Kandinsky, Jawlensky, Marc, Macke, Klee gibi ressamlar "Blauer Reiter" (Mavi Atlı) hareketi içinde örgütlenirken soyut sanatın ilkelerini de geliştiriyorlardı. Paris'te Picasso, Juan Gris, Braque, Albert Gleizes gibi ressamlar eşyaları kübik ve diğer geometrik biçimlerle anlamlı edip, resim sanatında geçceği yeni boyutlara ifade ederlerken, bu akımdan daha değişik olarak yeni arayışlara yönelen ressamlarla yazarlar da vardı. Çocuk dilindeki "da da" sözcüğünden türetilen dadaizm kimilerine göre Fransızca Larousse'un gelişigüzel açılmasıyla ilk rastlanan sözcüğün alınması akıma bu adı vermiştir. Bir grup şair ve ressam Zürihte ünlü Voltaire Kahvesi'nde toplanıyor, sanatta egemen olan akademik kuralları tartışıyor, daha yeni bir şeyler yaratmanın heyecanıyla eski üslup ve kurallara karşı çıkıyorlardı. O sıralar Cenevre'de bulunan Lenin 1909'da ünlü felsefi eseri "Materyalizm ve Ampryokritizm"i yayımlaması kültür-sanat tartışmalarına daha da canlılık getirmişti. Cabaret Voltaire'de toplanan sanatçılar şiirde de resimde de şu görüşleri ileri sürüyorlardı. İnsan her zaman alışlagelmış katı gerçeklerin baskısı altında yaşamak zorunda değildir. Çok yönlü bir varlık olan insanın gerçeküstü, zaman za-

man aklın kurallarından bağımsız (irrationelle) düşler dünyasındaki istekleriyle bilinç altı arzuları vardır. Bu istek, arzu, iç tepiler cinsel duygularda daha çok yansır. Bunları gerçekleştirmezse de, bu düşünceler ve düşler insanın kendiliğinden olan (spontaneität) irade dışı arzu ve düşünceleriyle karışır. Bu düşünceler öylesine kendiliğinden doğar ki, insan bunları istese de frenleyemez; kalıplar kurallara itine alamaz. Muhammed'in "İnsan gözleriyle zina yapar" demesi, Freud'un bu arzuları bilimsel olarak "libidolar" yoluyla açıklaması insanlığın bilinç altındaki karmaşık duyguların bir çeşit su yüzüne çıkmasıdır. Bu zaptedilmez duygular adeta düşsel bir otomatizm yoluyla insanın bilinçaltı, bilinçüstü mekanizmasını hareketlendirir. Bu düş ve hayaller bazen saçma sapan, ipe sapa gelmez şeyler de olabilir. İşte bize gerçeküstü gibi gelen bu otomatik düşüncelerin belirli bir disiplin altına alınmadan doğrudan şiire ya da resme dökülmesinden doğan sürrealist (gerçeküstü) akım şiirde pek değil ama resim sanatında oldukça ilgi gördü. Aragon, Eluard, Breton, Soupault gibi Fransız şairleri şiirdeki sürrealist denemelerinden sonraları vazgeçtiler. Ama resim sanatında Dalí, Ernst, Margritte, Miro, Duchamp, Chirico, Delvaux gibi sanatçılar bu akım içinde ilgi ile izlenen eserler yarattılar. Anlaşıyor ve bilgi sınırlarımızı zorlarsak, bize kargacık burgacık gibi görünen biçimler, gelişigüzel sürülmüş izlenimini veren

renkler çok şeyler söyleyebilir. Leonardo "Bilen sever" sözünü boşuna söylememiş.

Dalı 1938 yılında şahsen karşılaştığı Freud'un psikanalizinden çok etkilenmiş, onda bir esin kaynağı bulmuştur. Sigmund Freud hastalarında ta çocukluk serüvenlerinden beri bilincine itilen arzularını ipnotizma yoluyla su yüzüne çıkartmıştı. Bu ressamların pek çoklarının resimlerinde bizi gerçeküstü dünyada imiş gibi düşler âleminde gezdiren, ancak sınırsız rüyalarımızda yaşayabileceğimiz olayları gözlerimizin önüne seren çok çüretli konular vardır. Şunun resmi yapılır, bunun resmi yapılmaz gibi önyargılar sanatı kendine dert edinen insanlar için hiç bir anlam taşımaz. Hele Dalí gibi bir ressamda bütün alışılmış ölçüler, gelenekselleşmiş düşünceler bir kenara itilir. Örneğin Dalí'nin "Nar Ağacının Çevresinde Uçan Bir Arının Uyanmadan Bir Sanieye Önce Yattığı Düş" (Bruno Pagliai koleksiyonu, Meksika) ile "Tatmin Olmayan Arzu" (Özel koleksiyon, Paris) adlı tablolarında bilinçaltına itilmiş cinsel isteklerin yansımasını görürüz. Freud sanatı, sağduyu ve toplumun baskısıyla bilinç altına itilen derin insan içgüdülerinin, yani ölüm korkusu, saldırganlık, aşk gibi kavramların bir süblimasyonu (halftası, buharlaşması) bunların yerini tutan bir öğe saymaktadı. Sürrealist ressamların eserlerinde Freud'un bu tanımına yakın temaların işlendiğini görürüz. Örneğin Paul Delvaux'un "Uyuyan Venüs"ü (Tate Gallery, Londra), Max Ernst'in "İnsanların

Salvador Dalí'nin sürrealist bir fotoğrafı

Bundan Hiç Haberi Yok" (Tate Gallery, Londra), Roberto Matta'nın "Mesteden Erotizm" (Museum Of Modern Art, New York), Pica-bia'nın "Voilà la femme" (İşte kadın), "Parade amoureuse" (Aşk geydi) adlı tablolarında cinsellik gibi en tabu konular en çüretli biçimde işlenmiştir.

11 Mayıs 1904'te İspanya'nın Figueras kasabasında doğan Dalí, günümüzde en çok tartışılan sanatçılardan biridir. Babası noterdi. İlkokulu doğduğu kasabada okudu. Orta öğrenimi de öyle pek parlak geçmedi. Eve getirdiği karneler ana-babasında zaman zaman şaşkınlık yarattı. Deli dolu çocukluk ve gençlik yılları geçirdi. Arkadaşlarıyla doğuşur, kızkardeşini tekmeler, iddia üzerine yüksek kayalardan yere atar,

merdivonların tirazbanlarından aşağı kayarak tepelere takla yuvarlanır, acıplayarak icadederken çevresindekileri şaşırtmak isterdi. Bir gün bir çocuğun elindeki kemani parçalayarak, resim sanatının müzikten üstün olduğunu ispat etmek istemişti. Dikkatleri üzerine çekmek için bu acıplayıklarını ömrünün sonuna kadar sürdürdü. Bir çatal değnek gibi yukarı doğru uzattığı bıyıklarının anten görevi üstlendiğini, onlara ilhamını gökyüzünden aldığını söylüyor. Güçlü benliği ve bencilliği ile bir sanatçı olmanın ötesinde "Bugün kendimden bahsettirebilmek için ne gibi bir şeytanlık yapmalı?" diye çeşitli sorular takılırdı kafasına. Çağdaşları içinde en çok tartışılan sanatçılardan biri de o idi. Kendini dörtörtlülük dahi ilan ederken, karıştılar onu "Faşist, Frankocu, iflah olmaz bir ırkçı" türünden suçlamalara kıyasıyla eleştirirlerdi. Bu suçlamaları hak edip etmediğini daha iyi anlayabilmek için, onun yaşamı ve sanatsal gelişme çizgisinin üzerinde bir parça durmak gerekir.

Dalı daha altı yaşındayken resme olan yeteneğini göstermişti. Odada yere yüzükoyun uzanarak desenler çizer, suluboya resimler yapardı. Hakkında ilk biyografisi yazan Fleur Cowles "Der Fall Salvador Dalí" (Dalí Olayı) adlı kitabında onun ilk resminin "Truvalı Güzel Helena'nın Portresi" ile "Yusu'f'un Kardeşlerini Selamlaması" adlı

"Tanrısal Homer" adlı tablo

Christophe Colomb'un Amerika'yı keşif adlı tablosunda, Gala'yı ve Colomb olarak da kendisini çizmiş

olanlarıdır der. Küçük yaşlarda yaptığı bu resimler 19. Yüzyıl ustalarının ellerinden çıkmışcasına mükemmel bir titizlikle çizilmiştir. Daha çocukken evlerinin en üst katındaki çamaşırlık boşaltılmış, Dali'ye atölye olarak sunulmuştu. Resme olan olağanüstü yeteneğini gören ailesi onu çevresindeki en yakın ressam olan Ramon Pichot'un atölyesine vermişti. Yeteneğinin gelişmesini sağlamak için ana-babası hiç bir fedakarlıktan kaçınmamıştı. Zaten bütün ailede sanata büyük bir tutku vardı; sanat ve kültür olaylarına da uzak değillerdi. İki oğlan kardeşi müzisyen, bir kız kardeşi opera şarkıcısı, bir diğeri de yetenekli bir İspanyol şairi ile evliydi. Dali'nin deli dolu yaşamı ta ileriki yıllara kadar sürmüş, pek çok erotik fantezilerini tablolarında yansıtmıştır. Bir ara empresyonist tekniğe görünüm resimleri yaparken daha sonra Rönesans ustalarının ışık-gölge tekniğine ilgi duymuş, bu üslupta eserler vermiştir. Okumaya da son derece meraklı olduğundan, özellikle felsefeye ilgi duyduğundan, Nietzsche'nin "Zerdüşt Böyle Ded'i" adlı eserine Voltaire'in "Felsefe Sözlüğü" hiç elinden düşürmediği kitaplardı. Daha sonra Kant'a merak sardı. Hiç bir şey anlamadan okuduğunu kendisi söyler. Onun "Saf Aklın Eleştirisi"ni okuduktan sonra "anlamalı ama gereksiz bir kitap" hükmüne varır. Spinoza ile Descartes'in eserlerine de ilgi duyar. Lise eğitimi pek parlak geçmeyen Dali'nin okuldan kaytarmak için sık sık bronz

olduğunu, sürekli burnunun kanadığını bahane ederek öğretmenlerinden izin koparıp evde resim yaptığını yazar Fleur Cowles. Ailesi, resim sanatı ile hayatını kazanabileceğine pek ihtimal veremediğinden oğullarını Madrid Güzel Sanatlar Akademisi'ne pek göndermek istemez. O da babasını "Hiç olmazsa resim öğretmenliği yaparım" gerekçesi ile ikna edip Madrid Güzel Sanatlar Akademisi'nin giriş sınavlarını parlak bir başarı ile kazanır. Akademide öğrencileri sanat konusunda bir tartışmadan dolayı öğretmenlerine karşı ayaklandırıncaya, "bir yıl" okuldan uzaklaştırılır. Baba ocağı Figueras'a dönüşünde "anarşi" ile "monarşi"yi birbire karıştıran gelişigüzel bir nutuk attığından tutuklanıp bir ay kadar "içerde" kalır. Madrid'te

akademiye bitirdikten sonra 1927'de henüz yirmiüç yaşında iken Paris'e gelince ünlü pek yaygın olan yurttaş Picasso'yu atölyesinde ziyaret eder. "Bak, Louvre'ü gezmeden önce sana geldim" deyince Picasso'nun verdiği yanıt ilginçtir: "Çok doğru yaptın!"

Dali genelde sürrealist akımın bir numaralı temsilcisiyse de empresyonizmden fütürizme, klazizmden romantizme, ışık-gölge tekniğinden kübizme, dadaizmden taşizme kadar pek çok akımları denemiş, bu üsluplarda da tablolar yapmıştır. Ama genelde sürrealist bir ressam olarak kalmıştır.

Paul Eluard ile karısı Gala 1929'da Dali'yi Cadaques'taki atölyesinde ziyarete gelirler. Gala sanat tutkunu Rus asıllı bir kadındır. Atölyede Dali'nin sadece resimlerine değil kendisine de vurulur. Eluard'dan ayrılp Dali ile evlenen Gala, beraberce ömürlerinin sonuna kadar mutlu bir evlilik sürerler. Dali karısı Gala'ya şükranlarını belirtmek için "Bir deliden bir dahi yarattı" der. Mevzun vücutlu bir kadın olan Gala, ressamın pek çok eserlerinden çıplak modellik etmiştir. Örneğin "Leda ile Kuğu" (Özel koleksiyon, İspanya), "Çekmeceli Çıplak" (Art Institute of Chicago), "Tanrısal Homer" (Özel koleksiyon, İspanya) gibi tablolarında Gala sık sık çıplak görüldü. Kendinden başka ressam tanımayan Dali, yalnız Vermeer ile Velazquez'e hayrandır. Onlardan esinlenerek Vermeer'in o ünlü fantastik ressam kıyafeti ile kendine göre bir kaç yorumunu yapmıştır. Dali, konularındaki motifleri bir fotoğraf makinasının çekebileceği kadar titizlikle işler, ama bunları klasik kompozisyon kuralları içinde değil, tamamen kendine özgü bir üslupla ele alır. Bu yüzden onun eserleri için "elle yapılmış fotoğraflar" deyimini kullanır

bazı eleştirmenler. Sürrealist ressamları onu fazla klasik bulduklarından bir ara kendi gruplarından çıkarırlar. Resimlerinin yanında şiir ve denemeler de yazan Dali'nin yirmi iki kitabı vardı. Bunların en ünlüleri "Un Chien Andalou", (Endülü Köpeği) ile "L'Age d'Or" (Altın Çağ) adlı olanlardır. Bu eserlerin filmleri de yapılmıştır. Kendisi monarşist olduğu halde bölgesinde FKP yayını organı L'Humanité'nin tek sürekli okurudur. Hem ressam hem yazar, hem dramaturg, hem şair, hem heykeltıraş, hem de sinemacı olan Dali çağımızın en ilginç tiplerinden biridir. Stern dergisi onunla yaptığı bir konuşmada çağdaş sanatın bir dehası mı, yoksa bir dolandırıcısı mı; bir peygamberi mi, yoksa bir şarlatanı mı? olduğunu araştırmakta idi. (Bkz. Stern, Nr.51, Yıl: 1979)

Kendini göstermek, kendinden söz ettirmek için Dali'nin yapmayacağı şey yoktur. Ünlenmek için Zemzem kuyusuna işeyen adamla Diana tapınağını ateşe veren "Herrostratos"tan daha beceriklidir. "İnsanların budala yerine konuldukları zaman mehakalarının daha da fazla laştığını deneyerek öğrendim" der Dali. Dünyanın belli başlı müzelerinde ve özel koleksiyonlarında yer alan tablolarının bazıları şunlardır: "Plyanoda Lenin'in altı görünümü" (Centre Culture Pompidou, Paris) "Wilhelm Tell Bilmeces" (Moderna Museet, Stockholm), "İç Savaşın Önsesiz" (Museum of Art, Philadelphie), "Güneşin Sofrası" (Art Gallery, Brington), "Sonsuz Bilmec" (Özel koleksiyon, New York) "Savaşın Çehresi" (Boymans Museum, Rotterdam - Hollanda), "Picasso'nun Portresi" (Özel koleksiyon, New York), "Balık Avcıları" (Paul Ricard Vakfı), "Son Aşam Yemeği-La Çena" (National Gallery of Art, Washington) daha bir çok müze ve özel koleksiyonlardadır.

23 Ocak 1989'da Barcelona yakınlarındaki Figueras kasabasında olduğu zaman resim sanatından kazandığı geride kalan 300 milyon doların üstündeki servetini, mirascısı olmadığından İspanya'ya bıraktı. Çok para canlısı olduğundan (Bunu itiraf etmekten çekinmez, "Herkes gibi ben de parayı çok severim" der), İspanyolca'da dolar hirsısı anlamında ona "Avılda Dollars" derler. Bu anagramı, kendi adının harflerinin yerini değiştirerek André Breton yapmıştır. Resim sanatıyla hayatını kazanabileceğine pek ihtimal vermediği için onu Akademi'ye göndermek istemeyen babası, dünyaca ünlü bir ressam olacağını ve çok da para kazanacağını önceden bilseydi ne derdi acaba?

KISA KISA

İSMAİL ÇOBAN Sergi açıyor

İsmail Çoban'ın Karakalem ve Tahta baskılarından oluşan kişisel sergisi, 3-28 Ekim tarihleri arasında Moers'te açılıyor. Moers'te Şehir Kütüphanesinde açılacak olan sergiyi salı ve cuma günleri saat 11-19 arasında, cumartesi ve 10-13 arasında gezilebilir.

Molla Demirel fotoğraf sergisi açtı

18-30 Eylül tarihleri arasında Münster'de açılan resim sergisi "Biz de Federal Almanya'da yaşıyoruz"du. Yabancılar Haftası çerçevesinde düzenlenen sergi büyük ilgi gördü.

Yabancı aileler konulu açık oturum

Ludwigshaven Halkevi bu kez de, 30 Eylül günü, Yabancı ailelerin uyum sorunları konulu bir açık oturuma öncülük etti. SPD'den Dr.Hans Bardens, CDU'dan Marieluise Palm, Yeşillerden Anneliese Mausch ve FDP'den Harald Glahn'ın katıldığı açık oturum Ludwigshaven Gençlik evinde yapıldı.

Açık oturumdan sonra yapılan uluslararası bir kültür şenliğine, İspanyol, Yunan şarkıcıları, müzik grupları katıldı. Ayrıca Laif Durlanık da sıra türkülerini söyledi.

Ünlü "Balık Avcıları" isimli tablosundan bir detay

Özkan Mert ve "Dünya Çarpıyor Yüzüme" adlı şiir kitabı üzerine

Şiirle yeniden doğmak

Nezir AKAT /İsveç

60'lı yılların genç şairler kuşağından gelen Özkan Mert'in şiirleri, 27 yıllık uzun ve karmaşık bir süreçten geçmiştir. Özkan Mert gençlik yıllarında, şiirlerinden de anlaşılabilir gibi, sıcak bir delikanlıdır. "Kuracağız herşeyi yeniden" adlı yapıtıyla şiir dünyasına açılıyor. Yüreği değişmekte olan dünyanın heyecanıyla gümbür gümbür atan şairin düşüncelerini, daha o günlerde "dünyaya bir sa-
taşmadır" sarıyor. "İkinci Yeni"yi reddeden şair, "Şiiri, ana rahminden çıkarılan bir çocuk gibi yaşamdan, yaşamın diya-
lektiklerinden doğurmaya" çalışıyor.

Özkan Mert, dünyaya, yaşama ve bütün güzelliklere aşiktir. Onun için her yeni şiire başlangıç, yaşama yeniden başlangıçtır. Yarattığı her yeni kelime ile yeniden doğar gibi sevinmekte, yaşama yeni bir ruhla sarılmaktadır. Ve bütün bu aşık olduğu güzellikleri, sadece kendisi için değil, insanlık için arzulamaktadır.

Özkan Mert kavgacı ve, ateşli bir ozandır. Şiirlerinde, kurulu düzenle uzlaşma yerine kavgayı seçiyor. "Kuracağız herşeyi yeniden" adlı yapıtı yasaklanınca umutsuzluğa düşmüştür. Aksine şiire yeni bir umutla sarılıyor. Umudunu, beklentilerini de, "Ve güzel düşlerim var dünyadan" diyerek ifade ediyor. Umudu sadece düşlerde tükenmiyor, kan ve zulüm dünyasına karşı öfkesini adeta haykırıyor:

"Ayakta tutan öfke büyüyor /
/ Fırlıyor omudam / Asfaltlara koşuyorum / Parklara ve her yere / koşuyorum /
koşuyorum... / Dudaklarında / ruj yerine / kan taşıyan / kadınlarla yürüyorum / yürüyorum / yürüyorum / dünyayı protesto ediyorum" diyor.

Şair, acı ve sesli bir yaşamın peşinde koşuyor, koşuyor da ne kelime, uçuyor adeta. Her bir şiiriyle yaşamı yeniden yakalıyor, sırlarını çözüyor ve avuçları arasına alarak, bir yudum su gibi içmek istiyor. Yaşam kavgasında yenik düşmek için direniyor. İlerlemekte, uzaklara, çok uzaklara gitmek istiyor:

"Yeni hayatlar tanımak istiyorum / uzak ülkelerden..." di-
yerek tüm benliğiyle dünyaya açılmak istiyor.

Yaşama bakış açısını, "Ha-
yatımızdan" adlı şiirinde şöyle dile getiriyor:

"Arkadaş: / havaya sıkılı /
bir yumruk gibi / yaşamalı in-
san"

İsveç'te yaşayan ozanlarımızdan Özkan Mert

Bundan sonraki süreçte yurtdışına çıkan ozan, çalışmalarını buradan sürdürüyor. "Yeni hayatlar"la tanışıyor. "Yaşam ve her şey benim şiirimdir hammaddesidir" düşüncesi ona bu uzak d-
yarlarda güç veriyor. "Kırlangıçlar - Kırlangıçlar" (1978), "İrgat oğlu Atçalı Kel Mehmet" (1980), "İşte hayat, işte ölüm ve tarih" (1986), "Stockholm'de mavi saatler" (1987) ve 1988'de toplu şiirleri olarak yayınlanan "Dünya çarpıyor yüzüme" adlı eser-
leriyle adını duyuruyor.

"Yenilmek yok / kazan-
cağız / kazancağız / mutlak" (Ve hayat ne kadar kısa sevgi-
lilim adlı şiirinden) diyen Mert, uzaklardan ülkesine seslenirken, evrensel değ-
lerle, ruhu ve ülkesi arasında şiirinden bir köprü oluşturma-
yı başarıyor:

"Ellerim her yere / Makineli bir tüfek gibi uzanıyor" der-
ken, bütün halklara dostluğunu da dile getiriyor. Şairin bir kulağı Vietnam'dayken bir kulağı Latin Amerika'dadır. O, "Vietnam'da / Orta Doğu'da / Latin Amerika'da" özgürlük isteyen "Çiğnirlerle" birlikte-
dir.

Özkan Mert ülkesinin "Mavi saatlerini" özlemekte, bir dost, bir sırdaş ile bardak to-
kuşturmanın zevkini, sarhoşluğunun iliklerinde hisset-
mektedir.

Günümüzün sorunlarına çağdaşça yaklaşan Ozan'ın şiirlerinde, barışçıl, özgürlük ve adaletli bir dünya özlemini görmemek mümkün değildir. "Kara öfke geliyor" adlı şiirinde kara denli insanların ırkçılıkla mücadele-
günü olan 21 Mart'ı selamla-

yan ozan, öfkesini, sevincini, özlemini rengarenk kelimelerle süsleyerek şiirleştiriyor. Ozan, "Şiir benim dünyayla bütünleşmendir" diyor.

Tavırlarıyla dünyanın köklü değişimini gerçekçi ve akılcı bir dil ile ifade eden, şiiri, doğaya, yaşama ve insana karşı tavrı alma bilinciyle ele alan Özkan Mert şiirinde gördüğümüz bir eksikliği de dile getirmeden edemeyorum.

Bu eksiklik sadece Özkan Mert'in de değildir. Kanımca, büyük ozan Nazım Hikmet'ten, bir zincirin halkaları gibi geniş Türk aydın, şair ve yazarlarının bir eksikliği olarak ortaya çıkıyor.

Geniş anlamıyla bu yelpa-
zede yer alan Türk aydınının "Eli bir makineli tüfek gibi her yere uzanır" ken, elinin ucuyla dahi olsa, mazlum Kürt halkına yetiştiriyor. En azından diğer halklar gibi ken-
dilerine yakın, hatta daha da yakın olmasına razıdır.

Örneğin, 21 mart ırkçılıkla mücadele gününden söz eder-
irken, Newroz'un unutulabilir mi? Ama çoğu kez unutul-
yor. Geniş anlamıyla Türk aydınına ve özellikle Özkan Mert'e "Dünyada Kürtler de vardır" demek istiyorum. Barış, adalet, özgürlük, bütün halklarla yaşamayı, sevin-
ci, acıyı ve mücadeleyi "Özgürlük çiğnirleriyle" pay-
laşmayı vazgeçilmez bir ilke olarak gören Mert "Ayrılmı-
ş ve dağılmış Türklerle de" görmeyi içten arzuluyorum.

Evet, Özkan Mert'in "Dünya Çarpıyor Yüzüme" adlı ki-
tabını okumayı diliyorum. Ama sesli olsun.

Bir kitap ve bir yazar

"Bir uzun yol"cu

Ali ARSLAN

Fakir Baykurt en sonunda bir şiir kitabı yayınladı. Kitap "Bir Uzun Yol" adını taşıyor. Almanyalı'nın Oberhausen kentinde bulunan Ortadoğu Yayınevi tarafından yayınla-
nan "Bir Uzun Yol" Abidin Dino'nun desenleriyle süslü yet-
mişin üzerinde şiirden oluşuyor. Fakir Baykurt'u her ne kadar romancı olarak tanıyorsak da, ozanlığı hiç de şaşırtıcı değil. Yazın yaşamına şiirle başlamış köylü. Da-
ha Köy Enstitüsü yıllarındayken yazmış ilk şiirlerini. Daha sonra da bırakmamış, eli erdince yazmış, zaman zaman gazetelerde, dergilerde yayınlamış.

Şiir kitabının adını oluşturan üç kelime onun yaşamının özeti gibi, sanki üç kelimeli yaşamının üç köşe taşı olarak koymuş başlığa. Bir uzun yolcudur o, Hakkı Tonguç'un özlüğü insan tipidir. Anadolu bozkırının aydınlanmış oğlu, aydınlanmış ama kökünden kopmamış köylü. Al-
manya'da bile aynı kökten filiz veriyor. Anadolu gele-
neğinin dinazoru. Ruhr bölgesinin derinliklerinde iz bira-
kacak. O kadim şapkalı resmini, bundan yıllarca sonra, sırf onun yüzünden adını değiştirmemiş bir Türk çocuğu, artık birer müze haline gelecek olan maden kuyularının derinliklerinde görürse hiç şaşmamalı. Oralarda da yeri olacak.

Yoksullara tepeden baktığı görülmemiştir, aralarında karıştı mıydı onlardan biridir. Yoksulluğun çocuğudur. Yaşama kendi penceresinden değil, yoksulların penceresinden bakar. Yazılarını da o pencereden bakarak yaz-
yar. Yoksullar tarafından tutulmasının nedeni budur. Ka-
lemiyile, diliyle, yaşantısıyla onlardan biridir. Ona sıvı-
lığe, sektörlerle asılamazsınız. Bir bombacının değil, ardında domuz damları örecek tedbirle ilerleyen maden-
cinin karakterini taşıyor. Romanlarında olduğu gibi şiirlerin-
de de bu anlayış vardır. Güzel geleneklerimizi sever. Köylerimiz içinden çıkıp gelirken onların güzel gelenekle-
rini birer birer toplayıp torbasına doldurup da gelmiş. Evine bir şinik bulgur götürün, geri dönerken şiniğin içine iki tane domates koyar.

Şiirlerinde de yoksullarımızı anlatıyor. Ruhr bölgesinin madencilerini, kendi cennetini terk ederek endüstrinin ce-
hennemine karın doydurmaya çalışan insanların dı-
yuylarını dile getiriyor. Onlarla birlikte üzüyor, onlar için çarpınıyor:

Fabrika bacaları arasında, duman altında
Ayların bulup haksızlık ayarında yitirdiğini
Birlikmiş özelemlerle, hem de hınca
Karatahta başında ders verirken
Geçmiş yaşadım inciden sanayilerde (s.29)

Şiirlerindeki dili de romanlarındaki dili gibidir. Uzun
öğretmenlik yıllarında Anadolu bahçelerinden derlen-
miştir. Dilimize katkısı büyüktür. Avrupa sokaklarından,
maden ocaklarından da dilimize bir şeyler katmış. An-
latımı karakterine uygundur. Haykırmaz, yumuşak ve
öğreticidir:

İnsanlar akıllı yavrularım
Dinleyin güneş babanızı son kez
Bin yıldan, uzun yıllardan
Sürünüp, emekleyerek geldiniz.

Bırakın çığırnlığı diyorum size
Başınızı ellerinize koyup düşünün
Güneş babanızı dinleyin son kez (s.85-86)

Bundan sekiz yıl önce Almanyaya geldi. Bu arada
başından neler geçti bilemiyorum. Yalnız yurtdışında çok
üzüldüğünü, birazcık da küstüğünü biliyorum. Burada da
üretmek için yoğun çaba gösteriyordu ama bir türlü eski
çizgisini tutturamıyordu. Dili tutuktu, anlatımında güneş
ışıkları parlamıyordu.

Bence yeni çıkardığı şiir kitabıyla özellikle dil bakımın-
dan yeniden eski günlerin parlaklığına ulaşmış gibi.

Atlantik'te HUGO dehşeti

✓ Atlantik Okyanusunu boydan boya geçen ve Karaiplerden Kaliforniya'ya kadar pek çok yeri yerle bir eden "HUGO" çok can aldı

"HUGO" geçtikten sonra ardında küçük birer "Hiroşima" kaldı.

HUGO, Güney Karolina'da Charleston'a gece yarısına çok kısa bir zaman kalmışken saatte 135 kilometre hızı ve oluşturduğu dev dalgaları ile ulaştı. Ardından geçen saatler boyunca cehennemi andıran Güney Karolina sahilleri 35 yıldan beri böyle büyük bir fırtına yaşamamıştı.

Bu yüzyıl içinde Amerika kıtasına ulaşan en güçlü 10 fırtınadan birisi olarak belirlenen HUGO'nun Güney Karoli-

na'da yol açtığı hasar büyüktü gerçi büyük olmasına ama, Karaib adalarındaki ile karşılaştırılınca o kadar da değildi.

Afrika'nın düşük basınçla batı kıyılarından çıktı HUGO yoluna. Tropik hava akımları ile güçlenerek Atlantik'i geçti, ve saatte 150 kilometre hızla yol alan bir fırtına dönüştü. İlk önce Güney Kanada'yı şöyle bir yokladı, sonra garip bir kavis çizerek, Karaib ada-

larına yollandı. Guadeloupe, Monserat, St. Croix, Porto Riko yolunu izledi. Bu bölgeyi cehenneme çevirip, 30 kadar kişinin ölümüne 150 binden fazla dolar hasara yol açtıktan sonra, yeniden güçlenerek, Güney Karolina'ya Charleston'a doğru yola çıktı. Buraya ulaşan dev dalgalarının etkisi Kuzey Karolina sahillerini bile etkiledi pek çok yapı yerle bir oldu, 11 kişi öldü.

Karaib adalarında yol açtığı muazzam zarar ve can kaybının ardından Güney Karolina sahillerine doğru, giderek artan bir hızla yol alan HUGO'nun bu yolculuğu 3 gün sürdü. Bu arada ise sahil koruma yetkililerine adeta önlemler almaları için zaman tanıdı. Ancak o kadar kuvvetli ve acımasızdı ki, hiç bir önlem fayda etmedi. Son olarak Güney Karolina'yı kasıp kavuran HUGO, yoluna kuvvetli bir tropik rüzgar olarak Batı Virjinya, Pensilvanya ve New York güzergahı üzerinden devam etti, Kanada'ya yağmurlarını bıraktı ve sona erdi. Ancak tahribatı uzunca süre akıllarda kalacak.

Bush-Şevardnase Zirvesi ve Birleşmiş Milletler Genel Kurulu

Bush, Baker ve Şevardnase Beyaz Saray'da el sıkışırken.

Kimyasal Silahlara veda !

✓ Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda bir konuşma yapan Sovyet Dışişleri Bakanı Eduard Şevardnase'nin Kimyasal silahlarda toptan bir yoketmeye gidilmesi önerisi olumlu karşılandı

Eduard Şevardnase

Amerika Birleşik Devletleri'nin Wyoming eyaletinin dağ turizmi ile ünlü Jackson Hole adlı kasabasında bir araya gelen Amerikan ve Sovyet Dışişleri Bakanları Baker ve Şevardnase'nin görüşmelerinin son derece olumlu bir havada geçtiği bildirildi.

Sovyet Dışişleri Bakanı, Baker ile görüşmesinin ardından New York'daki Birleşmiş Milletler toplantısına katıldı.

Şevardnase, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada, "Sovyetler Birliği, ABD ile birlikte, bir adım daha ileriye giderek, kimyasal silahların yasaklanmasına ilişkin çok taraflı bir anlaşmanın sonuçlandırılmasından önce kimyasal silah stoklarını yok etmeye hazır" dedi.

SOYET ÖNERİLERİ
Sovyet Dışişleri Bakanı Eduard Şevardnase'nin Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda yaptığı önerilerden bazıları ise şöyle:

* Kimyasal silahların üretiminin durdurulması
* Karşılıklı olmak şartıyla, dünyadaki kimyasal silahların yok edilmesi yönünde bir adım olmak üzere, Sovyetlere ve Amerika'ya ait tüm kimyasal silahların yok edilmesi veya radikal biçimde azaltılması.

* Hiçbir koşul altında kimyasal silahların kullanılması, kullanımının yasaklanması.

* Kimyasal silahların üretiminin sıkı biçimde denetlenmesini sağlayacak bir kurumun kurulması.

TEPKİLER

Amerikan Başkanı Bush'un bir önceki gün yaptığı konuşmada Sovyetler ve Amerika'nın karşılıklı olarak kimyasal silah stoklarını % 86 oranında azaltmaları önerisi ve ardından Şevardnase'nin önerileri tüm batılı diplomatlarca "olumlu ve yapıcı" olarak değerlendirilirken, Fransa Dışişleri Bakanı Dumas, kimyasal silahların kullanımının tamamen yasaklanması ve denetlenmesi için gerekli anlaşmaların biran önce yapılmasını istediklerini belirtti.

Kimyasal silahların kullanımının yasaklanması ve üretiminin durdurulması önerileri İsrail Başbakanı İsak Şamir tarafından da olumlu karşılandı. Ancak, İsrailli uzmanlar kimyasal silahların Ortadoğu'dan kaldırılmasının sorun yaratabileceğini iddia ediyorlar.

Ote yandan, ortak bir bildiri yayınlayan ABD ve SSCB Lübnan'da şiddete son verilmesini isterken, iki dışişleri Bakanı da Lübnan sorunu konusunda politik bir çözümün bulunamamış olmasından duydukları endişeyi dile getirdiler.

KAMBOÇYA

Vietnam birlikleri gidiyor, sivil çatışmalar artıyor

Vietnam askerleri geri çekiliyor. Kamboçya'da daha çok kan dökülecek mi?

On yılı aşkın zamandır Kamboçya'da bulunan Vietnam askerleri geçtiğimiz yıl yapılan açıklama uyarınca Eylül ayının son haftalarında ülkelerine geri dönmek üzere yola çıktılar. Bu arada, Vietnam askerlerinin geri çekilmesi bir yandan devam ederken, diğer yandan da Phnom Penh hükümeti ile direnişçiler arasında yer alan çarpışmaların da yoğunlaştığı belirtiliyor.

KIZIL KMER HATTI

Phnom Penh hükümetinin geleceğinin toplam olarak 450 bin kişilik orduya ve

yerel olarak silahlendirilmiş bulunan 100 bin kişilik milis kuvvetlerine bağlı olduğu ifade ediliyor. Başkent'in Güney doğusunda Kızıl Kmerler'in "kızıl halka" adında bir savunma hattı oluşturdukları bildiriliyor.

HÜKÜMETİN BAŞARISI

Bu arada, Kamboçya'da görev yapan kimi diplomatlara göre Başbakan Hun Sen ve hükümeti halk arasında oldukça popüler. Bu kaynaklara göre Hun Sen hükümeti özellikle politik ve ekonomik çalışmalarında, reformlarda, ekonomik liberalleştirilmede, Budizmi ve ulusal dini

düzenlemede başarılı.

HALK KORKUYOR

Başkent'te yaşayan halkın çıkması muhtemel bir çatışma ihtimaline karşı yiyecek stoğu yaptığı ve daha şimdiden piring fiyatlarının yüzde 10 oranında artış gösterdiği saptandı.

Kamboçyalılar 20 yıldan uzun zamandır devam eden anlaşılmazlığın sonuçlanmasında, silahlı çatışmalarla değil, ancak politik yollarla ve tartışmalarla çözümlenebileceğinin artık anlaşılmış olmasını umuyorlar.

Onlar ölürsa biz de ölüyoruz!

Yaşamınız ve kaderiniz Güney Amerika bağlarına veya nadide bir Madagaskar çiçeğine bağlı olsaydı, bu bağların ve çiçeğin varlığını devam ettirebilmesi için çaba harcardınız.

Eğer bu bitkiler yok olma tehlikesi ile karşı karşıya ise onları korumak için harekete geçeriniz.

BİTKİLER HER DERDE DEVA

Pek çok hastaya yapılacak ameliyatın geleceğinin Amazon bağlarında yetişen *Chondrodendron tomentosum* adlı bitkiye bağlı olduğunu biliyor musunuz?

Ya da her 5 çocuktan 4'ünün yaşamını *leukemia*'ye ve pembe renkli *Cezayir Menekşesi*nden elde edilen ilaçlara bağlı olarak sürdürdüğünü ve bu ilaçlara şükrettiğini duymuş muydunuz?

KALP HASTALARI VE YÜKSEK TANSİYON İÇİN

Kalp hastalığı çeken milyonlarca insan yaşamalarını yüksek otundan elde edilecek ilaçlara bağlamış durumda. Çünkü bu çiçek, kalp atışlarını düzenleyen *digoxin* içeriyor.

Çağımızda pek çok kişi Hipertansiyondan şikayetçi. Hipertansiyon ve yüksek kan basıncından şikayetçi olanlar sağlıklarını koruyabilmelerini Hindistan'da yetişen bir tür luhusa otu'ndan elde edilen şuruba borçlular.

AİDS'DEN BİR ADIM DAHA UZAK

Yıllardan beri pek çok yayın organında Amazon nehri çevresindeki yağmur ormanlarının yok olma tehlikesi gerçekleşirse karşılaşılabilecek büyük sorunlar yazıldı uzun uzun. Bir Amazon bitkisi daha sağlığını çok yakından ilgilendiriyor.

Amazon Meşesi özünün, proteinleri pihlılaştırma özelliği, AIDS hastalığının tedavi yöntemlerinde bilim adam-

- **İnsanoğlu elindekileri çok hoyratça kullanıyor. Öncelikle de doğayı. Çevre kirlenmesiydi, iklim değişikliyi, tarım alanı açmak için ormanların kesilmesiydi derken yavaş yavaş yaşamsal gereksinimlerin karşılandığı pek çok bölge, -örneğin Amazonlar- yok olmaya başlıyor. Önümüzdeki yıllarda karbondioksit gibi gazların atmosferdeki birikimi arttıkça, iklimdeki değişikliklerin daha ciddi boyutlara varması bekleniyor. Örneğin şu andaki hızlı ısı artışı, bunu yavaşlatacak önlemler alınmadığı takdirde, daha hızlanarak sürece. Yok olan ormanlarda insanların yaşaması için gerekli pek çok bitki de yok olacak.**

Zerrin ŞENESEN

larına büyük yardımlarda bulunuyor.

Ameliyat sırasında rahat rahat uyuyan ve rahat rahat nefes alan her hasta, adam otu, ban otu ve alıçtan elde edilen scopolamida adlı ilaçla teşekkür borçlu.

KANSERE KARŞI

Akciğer , böbrek ve yumurtalık kanseri tedavisi, Amerika'da yetişen bir tür elma olan *Podophylum peltatum* adlı bitkiyle yapılıyor.

Çok önceleri Kızılderililer bu bitkiden sığılları iyi etmekle yararlanırlardı.

GEBELİKTE KORUNMAK İÇİN

Eğer özellikle sıcak iklimlerde yetişen Hint Yer Elması adlı bitki olmasaydı, hamile kalmak istemedikleri için hap kullanan kadınlar bu olanaktan yoksun kalacaklardı. Çünkü, bu yer elması (*yumur demek daha doğru*) hamileliğe karşı kullanılan hapların temel maddesi olan *diosgenin* içeriyor.

Peptik ülser meyhan kökünün mavı taç yaprakları ve kahverengi çanağından elde edilen *carboxaloxan* adlı ilaç ile daha hızlı tedavi edilebiliyor.

Aramızda en sıhhatli olanlar ve hastalanmayanlar bile zaman zaman *keçisakallı* ve *söğü kabuğundan* elde edilen ve bugün adını *aspirin* olarak bildiğimiz ilacı kullanırlar.

Hangi hastalıklara iyi gelen ilaçların elde edildiğini de belirtmek sıraladığımız bu 13 bitki milyonlarca insanın hayatını kurtarıyor veya hiç ol-

mazsa kolaylaştırıyor. Bu bitkiler doğada bulunan tıbbi kaynaklardan sadece birkaç tanesi. Doktorların reçetelerinde yer alan ilaçların yarısına yakını bu bitkilerden elde ediliyor.

ONLAR ÖLÜRSÜ, BİZ DE ÖLÜRÜZ!

Günümüzde varlığını sürdüren 250.000 çeşit çiçek açan bitki olduğu tahmin ediliyor. Buna ek olarak on binlerce adı bilinmeyen tür daha olduğu da tahminler arasında. Adı bilinenlerden yalnızca 5.000 tanesi tıbbi alanda kullanılıp kullanılamayacaklarına ilişkin testten geçilmiş. Yüzyılımızın felaketi olan doğal kirlenme sonucunda insanların yaşamalarını sağlığını devam ettirebilmeleri için en önemli kaynaklardan biri olan bu tıbbi malzeme elde etme kaynakları da yok olma tehlikesi ile karşı karşıya.

İnsanlığın en önemli ve acil görevlerinden birisi de yemek yemek uyku uyumak kadar bu bitkileri ve tüm doğayı korumak için aktif çaba harcamak.

TÜM DÜNYADAKİ TÜRLERİN YARISI

Tüm dünyada bilinen bitki türlerinin hemen hemen yarısı Amazon'daki yağmur ormanlarının nemli ve ılık iklimini

seçmişler yaşamak için.

Amazon ormanlarının her 10 kilometre karesi 2.200 tür bitkiyi barındırıyor. Bu bitkiler arasında çok sayıda kısa boy- lü liken ve sayısız mantar türü bulunuyor. Bunlar arasında 2 cins mantarın ürünü olan *Cyclospirin* son on yıldır organ nakli ameliyatlarında mucizeler yaratıyor.

Diğer gezegenlerde yaşayan canlılar Mavi Gezegen'de yaşayan canlıların üzerinde yaşadıkları ve kendilerine sonsuz olanaklar sunan bereketli gezegenlerine karşı ne kadar acımasız davranışlarına bakıp bakıp şaşırırlardı herhalde.

TAHRİBATIN SONU NE ZAMAN GELECEK?

İnsan oğlu yağmur ormanlarını yok ediyor. Hem de inanılmaz bir süratle, bir dakikada 40 hektar ormanı tahrip ederek! Bu miktar yılda Avurturna'nın yüzölçümü kadar bir alana ulaşıyor.

Her gün kirlenme ve tarım alanları kazanmak için bulldozerlerle yıkım - sürüyor. Sayısız kuş, sürüngen, böcek yaşamı yok ediliyor.

Her gün bu katliamın ortasında 5 bitkinin soyu tükeniyor. Bilim çevreleri, kansere, AIDS'e ve çağımızın diğer tehlikeli hastalıklarına karşı hangi silahların etkili olduğunu biliyorlar. Ve çevre korumacılar, giderek daha yüksek sesle "Eğer bitkiler ölürsa biz de ölüyoruz!" diye sesleniyorlar. Bu konuda çalışmalar yapan pek çok kuruluş var. Yağmur ormanlarının , bitkilerin korunması amacıyla yürütülen yüzlerce proje var.

İklim değişiyor

Yer kürenin ısındığı ancak 1988'de saptandı. Hansen ve arkadaşlarının araştırmalarına göre, dünyanın ısı 1960'dan beri 0.5 ile 0.7 santigrad derece arttı. En büyük artış ise, son on yıl içinde yaşandı. Ancak bu artış düzenli olmadığına göre, tek nedeni sera gazları olamaz.

Örneğin 1940-65 yılları arasında ısı tutan gazların artmasına karşın dünya ortalama ısısında düşüş gözlemlendi.

0.5 derecelik farkın önemsiz olduğunu sananlara şu kısa açıklama-yı yapalım: "Yazsız yıl" olarak anılan 1816'da yerküremizin ortalama ısı düşüşü de 1 derecenin altındaydı, ancak New England'da haziran ayında don olaylarına yol açmış ve tarım ürünlerini mahvetmeye yetmişti.

İsminman hızlandığını gösteren başka belirtiler de var. Alaska ve Kanada'nın Kuzey Buz Denizi'ne bakan kısmında devamlı don altında kalan toprak alt tabakasında ısı son yıllarda arttı. Kanada göllerinin ortalama ısı da arttı. Ayrıca, Antartika kıtasını çevreleyen deniz buzunun yıllık maksimum düzeyi ise düştü.

Klimatolog en büyük ısınmanın kışın yüksek enlemlerde yaşanacağını sanıyorlar. Bu enlemlerdeki ısınma diğer enlemlerdekinin iki katı düzeyde olacak. Ayrıca atmosferin alt tabakaları ısınırken üst tabakalarının soğuyacağı, böylece yağışların azalacağı da sanılıyor.

İklim değişikliğini nasıl yavaşlatabiliriz?

İlk olarak atmosferdeki sera-gazların birikimini döndürmeliyiz. Kaynağı ne olursa olsun son 10 yıl içinde atmosferde her yıl 3 milyar ton karbon birikmiş durumda.

En büyük karbondioksit salınım kaynağı fuel oil. Bunun %75'i sanayide kullanılmaktadır.

Mutlaka gözüm bulunması gereken sorunlar- daki biri de bu tüketimi yavaşlatmaktır.

4

Bu serinin ana kaynağını, Federal Almanya'da (FAC) çıkan "Der Spiegel" dergisinin 19/89 ve "Stern" dergisinin 20/89 sayılarından yapılan serbest çeviri oluşturmaktadır.

Modern uyuşturucu: TV

Cocuk ruhunun iğfali!

Hans Dieter Zimmermann, 48 yaşında, Berlin Üniversitesi profesörlerinden ve eski bir televizyon redaktörü ve araştırmacısı.

Aşağıda, FAC'de yayınlanan "Der Spiegel" dergisinin Prof. Zimmermann ile yaptığı söyleşiyi bulacaksınız.

Spiegel: Prof. Zimmermann, yıllardır TV'nün çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri tehlikesine işaret ediyorsunuz. Örneğin, çocuğun yaratıcı rezervlerinin yok olması, TV yeni okuma-yazma bilmeyenleri yaratıyor, demokrasie zarar veriyor, gibi.

Zimmermann: Ben bir adım daha ileri giderek TV'ü, küçük çocuk ruhunun "zorla iğfal edilmesi" olarak isimlendirmek istiyorum. İsviçreli Prof. J. Piaget'in araştırmaları ve saptamalarına göre, çocuk zekasının üç gelişme dönemi var.

Birincisi, çocukların 3 yaşına kadar tutma ve hareket olgularını öğrenme dönemi. İkincisi, okula başlama çağına kadar olan, düşüncesinin şekillenmesi, yani sembolik zeka dönemi. 8 veya 9 yaşından sonra da bilinçli düşünmeyi kapsayan üçüncü dönem.

İşte sözünü ettiğim bu üç gelişme dönemi içinde, kendi kavrama, algılama gücü ve deneyleriyle, çocuk oyunlarının önemi de göz ardı edilmeden, çevresindeki diğer insanların katılımlıyla hazırlanan bir ortamda yaşamalıdır çocuk.

Böyle bir yaşamın yerini, çocukların hareketsiz bir şekilde put gibi oturdukları bir TV ekranı tutmaz. İnanır mısınız, yere düşen bir kalemi gidip, yerden alan bir çocuk,

bir saat TV seyredişinde öğrendiklerinden daha fazlasını öğreniyor.

Spiegel: Bu sözleriniz TV'deki çocuk programları için de geçerli midir?

Zimmermann: Okul öncesi çocuklara tüm TV programları ve video zararlıdır. Buna, iyi niyetle sunulanlar da dahildir. Çünkü çocukların bu dönemleri, gelişme dönemleridir. Bu dönemde onlar TV'nün etkilerinden korunamayacak durumdadırlar. Bu nedenledir ki, çocuklar 6 yaşında okula başlıyorlar, 2 yaşında değil.

Çocuklar en erken 6-7 yaşlarında TV seyretmeye başlamalıdır. O zaman çocuk programlarına bakabilirler. Fakat, çocuk programlarının da "Pilot görevi" vardır. Bu görev, çocuk programları seyretmeye başlayanların, yetişkinlerin baktıkları pro-

gramlara alıştırılması, çekilmesidir. Ayrıca, çocukların çoğunluğu daha şimdiden çocuk programlarına bakmıyorlar bile.

Spiegel: Herşeye rağmen çocuklar TV'dan birşeyler öğrenmiyorlar mı?

Zimmermann: TV gerçeği yansıtmıyor, görüntüyü veriyor. Küçük resim noktaları birleşip, saniyede 25 kez hareket ediyor ve bir resim meydana getiriyor. Gözlerimizin bu görüntüyü algılayabilmesi olanaksızdır. Ekrandaki bu hızlı resim değişikliği, gördüklerini düşünsel bütünlük içinde algılayamayan çocuk zekasını aşılıyor. Çocuktaki bir iç sükut başlıyor. Bu nedenledir ki, ekran karşısında suskun, sessiz ve hareketsiz oturuyorlar. Bunun sonucu olarak da, çocukta bir iç sükut başlıyor. Bu nedenledir ki, ekran karşısında suskun, sessiz ve hareketsiz oturuyorlar. Bunun sonucu olarak da, çocukta bir iç sükut başlıyor. Bu nedenledir ki, ekran karşısında suskun, sessiz ve hareketsiz oturuyorlar. Bunun sonucu olarak da, çocukta bir iç sükut başlıyor.

Bu nedenledir ki, ekran karşısında suskun, sessiz ve hareketsiz oturuyorlar. Bunun sonucu olarak da, çocukta bir iç sükut başlıyor. Bu nedenledir ki, ekran karşısında suskun, sessiz ve hareketsiz oturuyorlar. Bunun sonucu olarak da, çocukta bir iç sükut başlıyor.

ler, babalar ve öğretmenler çekiyor.

Spiegel: Yaratıcılık rezervlerinin yokolmasına ne dersiniz?

Zimmermann: TV tutkunluğu pasiflik ve izole olmaktır. Çocuk konuşmayı, okul çağına yaklaştıkça okuma-yazmayı sadece ve sadece yetişkinlerle ve diğer çocuklarla entegre olduğunda (bütünleşme) en iyi bir biçimde sağlayabilir. Konuşma olgusu, belirli bir gelişme döneminde, düşünceyle bütünleşerek gelişir. TV tutkunluğu olan çocuklar okulda randıman veremeyeceklerdir, çünkü dikkatlerini toplayamamakta, konsantrasyon olamamaktadır.

FAC'de yapılan bir araştırmada, yaşam düzeyi ve sosyal konumu düşük aile çocuklarının yüzde 38'nin, yaşam düzeyi ve sosyal ko-

numu yüksek olan aile çocuklarının da sadece yüzde 12'sinin TV tutkunluğu olduğu saptandı. Bu, şunu ortaya koyuyor: Aile fertleri arasındaki ilişkilerin iyi olmadığı, sohbetlerin yapılmadığı, çocukların merakını uyandıracak, ilgisini çekecek olayların az olduğu ailelerde, TV tutkunluğu çok daha fazladır. Bu tutkunluğu körükleyen ve dozunu artıran TV'nün tavrı anlaşılır gibi değildir. Toparlayacak olursak: TV ile aptallar daha aptal, akıllılar ise daha akıllı oluyorlar. TV sosyal haksızlığı ve dengesizliği betonlaştırıyor.

Spiegel: Federal Almanya halkı okuma-yazma öğrenmede mi yetersiz?

Zimmermann: ABD'de okuma-yazma bilmeyenlerin oranı daha şimdiden çok yüksek. Bunda doğaldır ki, Kızıldeniz'in ve ABD'ye göç edenlerin oturdukları gettolardaki yetersiz yetiştirme, eğitim ve geliştirme önlemlerinin rolü var.

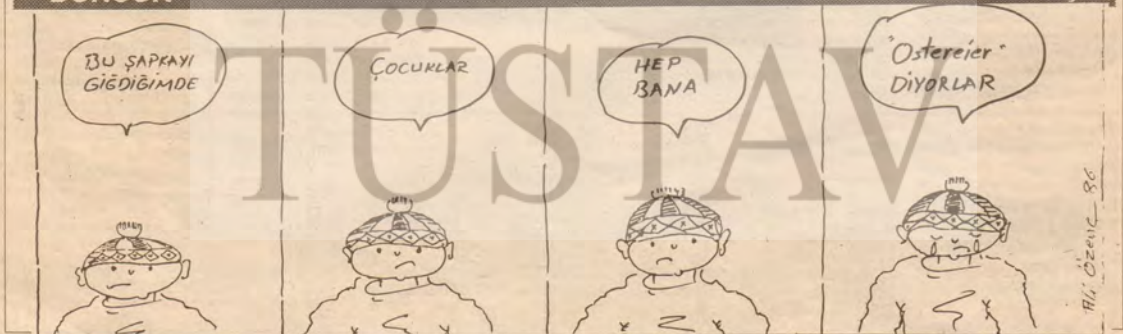
Fakat hayret vericidir ki, okul sisteminin çok daha ciddi örgütlendiği FAC'de de okuma-yazma bilmeyenlerin oranı artmaktadır. (1) Şu anda 2 milyondan fazla insanın yazılı metinleri okuyamama durumu olduğu biliniyor. Bunun nelere yolaçaacağı, demokrasie için ne anlama geldiği gerçekten ciddi bir biçimde sorulmalıdır. Çünkü bu insanlar da, diğerleri gibi oy hakkına sahiptirler.

(1): Federal Almanya'da resmi rakamlara göre 3 milyon okuma-yazma bilmeyen var. (Derleyen'in notu)

Derleyen:
Ümit KÖSEOĞLU

BONCUK

ALİ ÖZENÇ

Artık "imkansız" yok mu!

Birçok spor dalında, ama özellikle de halter, atletizm gibi spor dallarındaki mücadeleler çoğunlukla rekorları da beraberinde getirir.

Naim Süleymanoğlu'nun, kendi ağırlığının üç katını kaldırarak rekor kırması, **Ben Johnson'un** 100 metrede dünya rekorunu 9.79'a indirmesi (Bu rekor doping nedeniyle iptal edildi) ve daha nice rekorlar sporseverleri hayretler içinde bırakırken, bilim adamlarına da yeni bir araştırma alanı açmaktadır.

Bu rekorların ve insan gücünün sınırı nedir?

Aslında bu, pek yeni bir araştırma konusu sayılmaz. Daha bu yüzyılın başlarında bilim adamları bu konu üzerinde kafa yormaya başlamış ve çeşitli teoriler ileri sürmüşlerdi. Bunlardan biri Kaliforniya Üniversitesi doçenti ve antrenör **Brutus Hamilton'un** 1931 yılında geliştirdiği teori. Buna göre Hamilton, bir atletin hiçbir zaman 100 metreyi, 10.1 saniye'nin altında koşamayacağını, 2.10 santimden yüksek atlayamayacağını ve yine 1500 metrede 3.44.8'lik derecenin ulaşabileceği en yüksek sınır olduğunu iddia etmişti. Ancak şimdiki dereceleri sıralamaya gerek yok. Hamilton'un ne kadar yanlışlığı ortaya çıktı.

Hamilton örneğinde olduğu gibi, o dönemin bilim ve spor adamlarının çoğu yanlışlardı. Çünkü son otuz yılda sporda, bilimsel antrenman programları, beslenme düzeni vb. gibi birçok gelişme sayesinde rekorların hızla kırılacağı ve geliştirilebileceği ortaya kondu.

Peki bugün bilim adamları rekorlar üzerinde ne düşünüyorlar?

Mainz Üniversitesi profesörlerinden ve aynı zamanda antrenman uzmanı Manfred Letzelter'e göre "rekorların sonu görüldü". Letzelter'in araştırmasına göre 100 metrede 9.55'in altına inilemeyecek. Kadınlarda ise 100 metre sınırını 10.34 olarak ortaya koyuyor. Bu dereceye kadınların en geç 2032 yılında ulaşabileceklerini savunuyor. Letzelter, bu araştırmayı son

20 yılın en iyi 20 kadın ve erkek atletinin elde ettikleri derecelere dayandırmış.

Bir başka bilim adamı Prof. Joseph Keul'da bundan sonra muhteşem rekorların kırılmayacağını, ancak olsa olsa saliselerle ölçülebilecek rekorlarla karşılaşılacağını savunuyor.

Günümüzde bilim adamlarının birleştikleri konu, insan vücudunun belli bir sınırdan öte zorlanmaya dayanamayacağı. Çünkü rekorlara giden uzun yol, vücuda, eziyet

derecesine varacak ölçüde yüklenmeye olanaklı. Örneğin bir halterci, bir günde toplam 6 saat çalışmakta ve bu çalışma sırasında toplam 70 ton ağırlık kaldırmaktadır. Uzun mesafe koşucuları haftada 150 ila 200 kilometre koşmakta, cirat abıoları her sezon 6000 atış gerçekleştirmektedir. İşte bütün bunlar kemiklere, eklemlere ve diğer organlara yapılan yüklenmeler. Bunu gözönüne alan bilim adamları, bu çalışma tempo ve şiddetine insan vücudunun

fazla dayanamayacağını bilimsel hesaplarla ortaya koyuyorlar. Buna rağmen vücudu zorlamanın ve rekor kırabilmenin, ancak sakatlanmayı göze alarak mümkün olabileceği ileri sürülüyor.

Birleşik Amerikalı bir bilim adamı yaptığı araştırmalar sonucunda, uzun atlama 9 metrenin ötesine geçmenin mümkün olmadığını, çünkü bunun ötesine ulaşmak için yapılacak bir denemede büyük bir olasılıkla kalça kemiklerinin kırılacağını ortaya

koyuyor.

Buna rağmen yine de kimse, bir atletin, kendi sinir sistemini, kalp atışlarını, ağrılarını kontrol ederek nereye kadar ulaşabileceğini söyleyemiyor. Çünkü insan vücudu tüm güç ve enerjisinin yüzde 15'lik bir bölümünü, sadece hayatı bir tehlike söz konusu olduğunda serbest bırakıyor ve kullanıyor.

Yani insanlar henüz kullanılamayan, ancak kullanılabileceği ileri sürülen bir potansiyel güç ve enerjiye sahip bulunuyor.

Bir diğer ilginç araştırma ise ABD'li ve Sovyet bilim adamlarının ortak geliştirdikleri "Süper antrenman" yöntemi.

Bu yöntem aynı zamanda Sovyetlerin uzaya gönderecekleri kozmonotların hazırlanmasında kullanılıyor. Üzerinde bu yöntem denenene Sovyet halterci Aleksiyev, yetmişli yıllarda rekor üstüne rekor kırdı ve şampiyonluğu kimsese bırakmadı. Bu yöntem göre önce Vasili Aleksiyev'in sınır gücünün 250 kiloyu kaldırmaya yetebileceği tesbit edildi. Bu sırada Aleksiyev 226 kilo kaldıracıydı. Bundan sonra bilim adamları Aleksiyev'e kendi kalp atışını ve kan basıncını kontrol altına almayı öğretiyorlar. Bundan bir-iki ay sonra Aleksiyev tam 256 kiloyu kaldırmayı başarıyor.

Bunun gibi birçok antrenman tekniği üzerinde halen çalışılıyor. Ancak yine de tüm bilim adamları rekorların sınırlı olduğunda birleşiyorlar. Bu konudaki tartışmalara Yeni Zelanda, Massey Üniversitesi'nden Trevor Kitson en kesin yanıt veriyor. Kitson'un bir araştırmasına göre, 1913 yılından bugüne değin 1 mil'de koşu rekoru toplam 4 saniye düşmüştü.

Bu tempoda rekorlar kırılmaya devam edilirse tam tamına 2528 yılının 1 Ağustos günü insanlar 1 mili sıfıra yakın bir zamanda koşacaklar. Kitson bu sonucu mizahçı bir deyimle şöyle değerlendiriyor: "Bir spor olarak atletizm ortadan kalkacak."

Bülent ERGİN

Letzelter'e göre sınırlar tablosu

	Erkek	Bayan
Yüksek atlama	2.67m.	2.21m.
Uzun atlama	9.76m.	-
Sırılla yüksek atlama	6.89m.	-
Gülle atma	24.17 m.	23.80 m.
Çekiç atma	77.27 m.	79.61 m.
400 metre	42.64 sn.	46.03 sn.

Rekorların gelişimi

Yüksek atlama		
18.5.1912 George Horine(ABD)	2.00 m.	
11.7.1973 Dwight Stones(ABD)	2.30 m.	
8.9.1988 Javier Sotomayor(Küba)	2.43 m.	
Yüksek atlama (bayanlar)		
7.8.1932 Jean Shiley(ABD)	1.65 m.	
16.7.1961 Jolanda Bales(Romanya)	1.91 m.	
26.8.1977 R. Ackermann(DDR)	2.00 m.	
30.8.1987 Stefka Kostadinowa(Bulg.)	2.09 m.	

Rekorların gelişimi

Sırılla yüksek atlama		
8.6.1912 Marc Wright(ABD)	4.02 m.	
23.5.1942 C. Warmerdam(ABD)	4.77 m.	
2.7.1972 Bob Seagren(ABD)	5.63 m.	
10.7.1988 Sergei Bubka(SSCB)	6.06 m.	
Maraton		
1896 Spyridon Louis(GR)	40 km.	2.58.50 dk.
1936 Kitei Son(Kore)	2.29.19 dk.	
1988 Belain Densimo(Etopya)		2.06.50 dk.

Rakamları yerleştiriniz !

						2	●
	●					3	
			●			5	
				●		4	
				●		2	
		●	●			1	
				●		7	
						3	●
							●
					●		

9 Rakamlı

343421126
579218854

8 Rakamlı

23542173
31345678

7 Rakamlı

1124336
5685923

6 Rakamlı

23524
473486
628190

5 Rakamlı

17889
73546
81192
91434

3 Rakamlı

140
666
727
898
9344
986

2 Rakamlı

23
39
44
61
84

Geçen sayıdaki'nin çözümü

Sayıları yerleştirin.

1	9	2	7	7	9	7	8	7	9	1
2	6	3	7	7	6	9	7	6	6	4
3	3	3	7	5	9	1	7	5	3	7
4	4	3	7	8	2	6	6	6	7	9
5	7	7	4	7	9	1	8	1	8	7
6	5	6	9	7	7	7	7	6	6	7
7	5	6	3	2	5	6	6	6	6	7
8	2	4	8	4						
					8	5	1	9	2	7
	4	8	2	4	6	2	3	7	4	9
2	1	4	1	7	7	4	2	1	2	1
3	6	8	7	4	7					
4	1	2	1							

ARMAĞANLI BULMACA

?

SOLDAN SAĞA:

1) İstanbul'da bir semt adı. 2) Adada doğup yaşayan; Nevşehir iline bağlı bir ilçe olup tarihi kalıntılarıyla ünlüdür; Pisik. 3) Bir rüzgâr türü; Tuvalet. 4) Esmekten emir; Hayvan düdüsü. 5) Çoğunlukla evlenen ya da nişanlıları birisine armağan edilen, küpe, bilezik gibi şeylerin tümü; Dünyamızın uydusu. 6) Özsü; Su. 7) (Tersi) Aynılık, parıltı; Aylık. 8) Namus; Hakan anladına gelen bir erkek adı. 9) (Tersi) Erişmiş, barışmış, ulaşmış; Fakülte yönetiminin sorumlu profesör; Karışık renkli. 10) (Tersi) Arınmış elementin simgesi; Genelikli (iki ile birlikte yeniye soğuk yemekler, Kalayın simgesi. 11) (Tersi) Mısır tanrısı; Üzerine işlenen bir cins kumaş; Demir elementinin simgesi; Numaranın kısa yazılışı. 12) Tümör; Hilesi olan, içine hile karışmış; (Tersi) Sevmekten emir. 13) Bir kimsenin veya tüzel kişinin iyiliği altında bulunan, taşınır veya taşınmaz varlıkların tümü; İtalyan parası; Din ve devlet işlerinin ayrılması, karıştırılması. 14) Özsü; Ağzı yaruya alınan tat. 15) Duman kırı; Büyük kötülik; Sonuna bir hâl getirilirse yapıp olur.

YUKARIDAN AŞAĞIYA:

1) Süngü gibi bir tüfeğin namusuna takılabilen ve bel kayışına asılı olarak taşınan bir çeşit bıçak; Çarpışma, vurma, sarsıntı. 2) Evin bölümlerinden; Eski Mezopotamya'da yaşamış bir kavim (çölşü). 3) Satılık eşyaların sergilendiği yer, vitrin; Millet. 4) Aliminyum elementinin simgesi. 5) Gizli tutulmuş şey; Eski dilde ay. 5) Büyük civit; Muhafaza edilmek üzere birisine verilen; Mikroskopa kullanılan cam. 6) Bir göz rengi; Bir habar ajansının adı; Hububat. 7) Eski AP Genel Başkanı, eski başbakanlardan, bugün muhalefette olan bir politikacı. 8) Sakal, bıyık, iki çizim dibinden kesme, kazıma anlamına gelir; Emek; Elle beraber. 9) İplik, sicim gibi ince şeylerden kafes gibi örülmüş; İki sert maddeyi birbirine bağlayan metal parça, perçin. 10) (Tersi) Sıkıntılı anlarda söylenir; Namus; (Tersi) Bir organizmı. 11) (Tersi) Ayak. (Tersi) Eski dilde uzlaştırmak. 12) (Tersi) müzikte sus işareti. 13) Çok değil. 13) Beyaz; Bir zaman birimi; Bir ülkeye giriş çıkış yapılabilecek işin gerekli izin. 14) (Tersi) bir değer yaratmamak; Cımm kişiler için söylenir. 15) Utang; (Tersi) Yaratıcı ve protein açısından zengin bir fasulye dinsi; (Tersi) Hayatı vesin

[illegible]

K	O	R	E	L	K	B	N	F	N	Y	A	S
O	K	A	T		Z	A						0
N	S		F	L	B	E	R					
F	I	L		A		A						H
E	I	D	E	R	H	A						I
R	F	E		A	S	I						I
A	N	A	G	A	R	L						
N	L	E	R	S	I	N	I	R	M	A		0
S	A		K	R	A	C		A	S	K	E	R
T	A	S		A	R	A	L	I				E
K	I	T	I	R		M		S	I	N	A	N
A	L	I	K	O	C	A	T	E	P	E		S
M	L	S	I	R		S	A	K	A	C	I	U
I	M	C	E			I	N	I		A	R	A
S	R	A	T	A			N	A	T	I	K	A

Geçen sayının çözümü

**GEÇEN SAYININ
ÇÖZÜMLERİ**

DÜŞÜN-BUL ! ..

- 1 Kuyruklu yıldız
- 2 Onsuz toplanrı
- 3 Sessiz sedasız
- 4 Başarı

Toplamları 59 eden sayılar:
22, 18, 9

KAÇ YAŞINDA

Mükerrem 27, Mukadder ise 20 yaşında

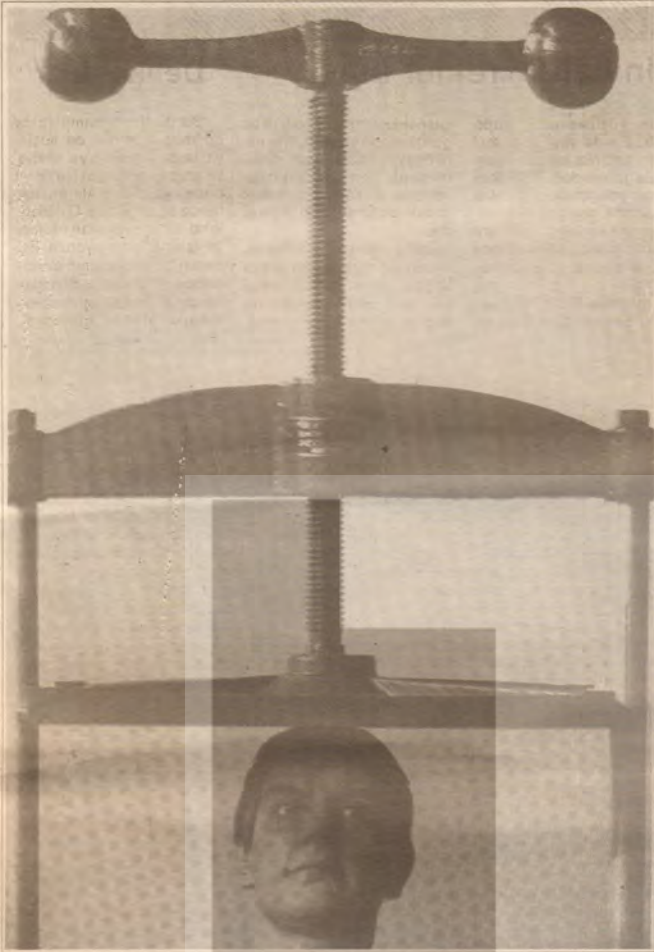
MINI TEST

Soruların doğru yanıtları (C), (C) ve (A) idi.

CAPRAZ BULMACA:

Soldan sağa çapraz olarak **MERSİN** kentinin adının çıkması gerekiyordu.

M	A	N	I	S	A
G	E	M	L	I	K
B	U	R	D	U	R
S	A	M	S	U	N
Ö	D	E	M	I	Ş
C	E	Y	H	A	N

Hastalık tuzağı: GERGİNLİK

Günlük yaşamda, "çok stresliyim", "Son zamanlarda stres çok arttı." veya benzeri ifadeleri duymak için bir psikiatri bürosunda bulunmak şart değil. Gündelik dilde her türlü rahatsız edici ya da tatsız duygular uyandıran durumları **stres** olarak adlandırmak, stresin imajını biraz sarsıyor. Olayları daha farklı adlandırmak, iyi-kötü, kestirilebilir-kestirilemez, şiddetli-yumuşak, ve benzeri şekillerde tarif etmek bilim adamlarına göre daha doğru ve anlamlı.

Eşini kaybeden bir kişinin,

üç yıl içinde bir depresyon geçirmesi oldukça yüksek bir olasılık. Bu grupta yapılan çalışmalarda, depresif durumda olan eşlerin, bağışıklık sistemlerinin önemli ölçüde baskılanmış olduğu ortaya konmuş. Başka etkenlerin de olaya katkısıyla ölümcül bir hastalığın belirmesi işten bile değil.

Nitekim eşini kaybeden pek çok yaşlı kişinin kısa bir süre sonra onu izlemesi, "adeta bekliyormuş gibi" diye yorumlanan ve hiç şeyrek olmayan bir durumdur.

Stres yanı sıra çeşitli "ruh

halleri"nin de vücut sistemleri üstünde etkili olduğu tahmin edilebilir bir durum. Ancak, ruh hallerini (üzüntü, öfke, coşku ve benzeri) üzerlerinde deney yapılan hayvanlarda canlandırmak pek mümkün olmadığı için, yeterli benzerlikte hayvan modeli kullanılabilen laboratuvar çalışmaları sınırlı yapılamıyor.

Ruh hallerine eşlik eden fizyolojik değişikliklerin ancak benzerleri hayvanlarda yaratılabilmekte.

Buradan ve insanlarda yapılan gözlemlerden varılan sonuç, belirli ruh halleri ve

duygusal değişikliklerin vücut açısından başlıbaşına zarar verici etkisi olmadığı. Ancak, ruh halinin kalıcılık kazanması, egemen renk haline gelmesi, başka durumların varlığına fırsat vermemesi, sağlık problemlerinin ortaya çıkmasına yol açabilir diye düşünülüyor.

ÖĞRENİLMİŞ UMARSIZLIK!

1960'lı yılların sonlarında farelerle yapılan deneylerde, depresyonun oluşumuna ilişkin bir mekanizma sınanmıştı. Kaçamayacakları koşullar altında elektrik verilen (strese sokulan) fareler, bir süre sonra pasifleşiyor ve 'teslim' oluyorlardı. Öğrenilmiş umarsızlık adı verilen bu durumun, depresyonun gelişimine yakınlık sağlayan bir durumu açıklaması, bugün genel kabul gören bir görüş. Ancak aynı farelerin 'depresif' olmak, bir diğer deyişle 'pasifleşmek ve teslim olma'nın yanı sıra, kolay hastalanabilir hale geldikleri de dikkat çekiyordu.

Tümör oluşturan hücreler enjekte edilen farelerin bir kısmına kaçamayacakları koşullar altında elektrik verildiğinde, (stres) bu fareler tüm diğer fare gruplarından çok daha yüksek oranda tümör sahibi oldular. Kaçma şansı olan, kılmıdayabilen fareler ise tümör oluşturan hücrelere karşı uygun savunmalar geliştirebildiler.

STRESE KARŞI SAVUNMA

Kısaca açıklamaya çalıştığımız deneylerin açtığı yolda yapılan çalışmalar, stres, duygularımız ve vücudumuzun işleyişi arasındaki ilişkinin yeni boyutları üstüne gitti. Sonuçta ortaya çıkan, ve araştırmacıların ortak var sayımı; Stresin özellikle lenfositler ve beyaz kan hücreleri üzerindeki etkileriyle birlikte vücudun savunma sistemini bozduğuydu. Bunun, kaçamayacağı koşullardaki soklarda verdiği reaksiyonun neden bağışıklık sistemine zarar verdiğini araştıran gruplardan birisine göre; verilen elektrik şokları (stres), aralıklarla ve küçük dozlarla tekrarlanırsa, fare bu strese başa çıkmayı öğreneliyordu.

Sonuçta ise bu durum strese başa çıkabilen, stresin yüksek dozda ve tekrarlayıcı olduğu durumların ortaya çıkmasını önleyecek bağışıklık sisteminin zedelenmesini önledi.

Burada önemli bir nokta daha var. Stres doğrudan etkilerle hastalık meydana getirmez. Ancak, bağışıklık sisteminde yarattığı aksamlar yoluyla hastalığa ortam oluşturduğu düşünülüyor

**bunu
biliyor
maydunuz?**

İnsanın yüzde 80'i su

İnsan vücudunun yüzde sekseni sudan oluşuyor. Bu oran metabolizma için son derece önemli. Çünkü bütün metabolik olaylar sulu fazlarda meydana geliyor.

Sadece yüzde on sıvı kaybı dahi kişi için büyük rahatsızlıkların kaynağı olabilir. Yüzde yirmilik kayıp ise ölüme bile yol açabilir.

Bu nedenle içecek tüketimi oldukça fazla. Batı Almanya'da kişi başına en azından 650 litre içecek tüketiliyor.

İnsan vücudunun günde ortalama 2 ile 3 litre sıvıya ihtiyacı var. Sadece sindirim sırasında günde bir buçuk litre sıvı kaybediliyor. Bu kayba deri ve akciğer solunumuyla kaybedilen bir litre sıvı da ekleniyor. Bedensel hareket sırasında vücut ağırlığına bağlı olarak su kaybı da artıyor. Bu arada kaybedilen sadece su değil tabii, potasyum, yemek tuzu, magnezyum, kalsiyum gibi önemli maddeler de vücudu terk ediyor. Vücudun tuz kaybı zararlı değil, hatta genellikle yararlı bile denilebilir. Zira yalnızca günlük besinlerden bile gereken den fazla. Ancak potasyum ve magnezyum kaybı düşündürücü.

Bunların yoksluğu metabolizmayı olumsuz yönde etkileyebilir.

Peki, hangi içecek susuzluğumuzu en çok giderir?

Halkas isteği türden içeceklerle bu ihtiyacı karşılayabilir. Ancak, limonata, kola gibi şeker içeren içeceklerle ağır yük verilmesi faydalıdır. Zira şeker, mide-bağırsak hareketlerine zarar verebilir. Şişmatıcı etkisi de unutulmamalı.

Maden suyu ya da meyva suları susuzluğu en iyi gideren içecekler.

OKUYUCU POSTASI

Romanlarda
olduğunu
sanırdık

Son iki sayınızda Mehmet Bozışık'la yapılan röportaj ve anılarını okudum. Doğrusu beni çok duygulandırdı.

Günümüzde hala böylesine insanların kalmış olması beni heyecanlandırdı. 90 yaşına merdiven dayamış bir eski komünistin, aslında eski demek hiç de doğru değil, çünkü O hala bir komünist, duygularının, bilincinin hiç aşınmamış olması onur verici. Ona yaşayan en eski komünist demek daha doğru. Bunları biz romanlarda oluyordu sanırdık.

Ne yazık ki, bu kuşak artık yok oluyor. Onların deneylerini, görmüş geçirmiş oldukları zorlukları genç kuşakların öğrenmesine bir katkıdır yaptığınız, teşekkürler.

Ali ECE / Fransa

Hastanelerin hali yürekler acısı

Bu yıl yine Türkiye'deydik. İstanbul Kocamustapaşa'da annemlerde kaldık. Öylesine olaylar yaşadık ki, bu ülkede nasıl yaşanır diye kendimize sormadan edemedik.

Annemin 14 yıllık komşusu oğlunu geçen yıl evlendirmiş. Çocuk aldığı maaşla yeni bir ev tutamadığından birlikte oturuyorlar. Yeni gelin hamile. Ve problemli bir hamilelik geçiriyor. Hamileliğinin ilk üç ayında hiç yataktan kalkmadan yatmak zorunda kalmış. Neyse uzatmayalım, kuzcağız gece yarısı sancılardı. Bizim araba olduğundan hemen hazırlandık, yeni gelini, kocasını aldık arabaya, doğru Zeynep Kamil Hastahanesine gittik.

Kızcağız ter içinde, sancıdan kıvrınıyor. Hastahane yetiştik. Buralardan alışık olduğumuzdan ben sedyeye istemek için hemen kapıya seyrattım. Girişte bir adamcağızı oturtmuşlar, "ne istiyorsun?" diye sordu. Dedim acil hastamız var, doğurmak üzere, yürüyemiyor... aman bir sedyeye getirsin hastabakıcılar..."

Adam yüzüme garip garip baktı. Bu da yeni icad mı? Bütün kadınlar buraya ayaklarıyla gelirler dedi. Tartışacak zaman yok geri döndüm. Kızı kucakladık içeri getirdik.

İçerisi korkunç, bir sürü kadın, elleri karınlarında bağıra bağıra dolaşıyorlar. Burası bekleme bölümümüştü. Pislik, koku akıl almaz bir görüntü. Ortada ne doktor ne hemşire.

Gelinin doktorunu aradık. Bulamadık. Danışmaya başverdük, bekleyeceksiniz dediler. Ama neyi ne kadar bekleyeceğiz? Ne kayıt yapıldı ne de kimsiniz diye sordular. Artık ben panikleme başladım ki, yan odadan bir çığlık geldi. Hemen koştu. Başı bağlı bir gariban kadına, kimsine ilgilenmiyor. Bir hemşireyi kolundan yakaladım. Neler söylediğimi hatırlıyorum ama iki-üç dakika içinde geldiler, kadını (yine yürüterek) doğum odasına aldılar. Sonradan kadının ko-

cası olduğunu öğrendiğim bir genç yanıma yaklaştı, "ver elini öpeyim baci, beni dinlemezlerdi" dedi. Üç-dört dakika sonra da kadının bir erkek çocuk doğurduğunu öğrendik.

Hala dehşet içindeyim. İnanın üç-dört dakika sonra doğdu çocuk. Kadını nasıl soydular, sterilizasyonu ne zaman yaptılar? Bunlar meçhul. Aklıma bir film geldi. Vahşi Masumlar diye bir film. Senelerce önce seyretmişim. Bir Eskimo ailesinin yaşamıydı. Büyük zorluklarla yaşadıkları bir buz kütübenin içinde kadın tek başına doğum yapıyor ve çocuğunun göbeğini dişleriyle kesiyordu. O bile daha insancaydı.

Neyse bizim çilemiz sabah 6.30'a kadar sürdü. Biraz yol yordam bildiğimizden olsa, biraz tehditlerimiz ve biraz da para karşılığı bizim gelini bir odaya aldılar. Sabah 7'de de nur topu gibi bir kız doğdu. Tabii, göbek adını Zeynep koydular.

Tanrı kimseye böyle bir günü yaşatmasın diyoruz ama bir taraftan da aklım Türkiye'de bu ve kimbilir daha ne betellerini hergün yaşıyor insanlarımız.

Gülizar Tamer
Avusturya

Delikanlılar

Biz kimimiz Hamburg'da doğmuş, kimimiz de küçük yaşlarda Almanya'ya gelmiş bir grup gençiz. Ben ise üç yıl önce geldim. Almanın henüz öğreniyorum. O nedenle de Türkçe yayınları okumaya, izlemeye çalışıyorum. Babamın bir arkadaşının evinde gazeteleri gördüm. Soruları ele alıp biçiminiz hoşuma gitti. Arkadaşlara da göturdüm, okuduk, tartıştık. Özellikle bir genç kızla yapılmış röportaj üzerine konuştuk. Kızların sorunları vardır herhalde, hem de biz erkeklerden daha çoktur muhakkak. Ama biz arkadaşlarla yazmaya karar verdik. İmza 6 delikanlı adına Kıvrıkcı olsun.

Genç erkeklerin de sorunları olmaz mı? Mesela bizim var. Hepimiz "Kara kafa"yız. Tiplerimiz, Almanya standartlarına uymuyor. Bir dükkana girdiğimizde hepimize potansiyel hırsız gözüyle bakılıyor. Oysa hiç birimiz şimdiye kadar, hiç bir yerden bir şey çalmadık. Otobüste, yanımıza kimse oturmaz, hareketlerimizden çevremiz hep rahatsız olur. Zamanımızı oyun salonlarında tükettikimiz, esrar içtiğimiz sanılır. Baba baskısını saymıyorum... Bunları da ele alamaz mısınız acaba?

6 Delikanlı adına Kıvrıkcı

Felsefe
dergisi

Doğa ve Felsefe

İnsan-Doğa İlişkisi Formasyonel İlişkidir * Ömer Bedri Canatan
II. Meşrutiyet'te Doğa Kavramı ya da Subhi Edhem Üzerine Notlar *
Mehmet Ö. Alkan

Adorno'da Doğa Güzelliği ve Sanat Güzelliği * Ramazan Şen-Ömer Tulgan
Klasikler ve Modernlerde Doğa Anlayışı * Herbert Hörz
Doğa ve Akıl- Birlik mi Yoksa Karşıtlık mı? * Friedrich Tomberg
Hegel'in Ansiklopedisinde Doğa Kavramı * Hermann Ley
Tarih Doğaya mı Karşı, Yoksa Doğa Tarihi mi Karşı? * Hans M. Gerlach
Kentsel Yaşam Tarzı ve Ekoloji * Oleg Yanitski
Çağdaş Ekolojinin Sorunları * V. Sokolov - Y. Pusaçenko
Bilimler Arasında Etkileşim: Biyosfer ve İnsan Ekolojisi *
A. Katsura - I. Novik

Yazın ve Doğa * Sergey Salugin
Doğa-Madde-Düşünme. 17/18. yy Felsefelerinin Kimi Konuları Üzerine * Gottfried
Stiehler

Rousseau'nun Doğa Kavramı Anlayışı ve Pedagojik Düşüncenin
Gelişimindeki Önemi Üzerine * Paul Mitzenheim

Duygusal Kararların Oluşumu * Dr. Hayrettin Akyıldız
Halifeler Ülkesinde Düşünürler -II * Gotthard Strohmaier
Yansıtmanın Üst Biçimi Olarak Bilinç -I * Aleksander Şeptulin
Tarihbilimsel Kavramların Niteliği * Nikolay Şmolenski
Güzel ve Nesne İlişkileri * Raymond Bayer
Hegelci Felsefenin Eleştirisi -II * Ludwig Feuerbach
Felsefe Yayınları 1986-1988
Felsefe Yayınları Kaynakçası * Hasan S. Keseroğlu
Felsefe Sözlüğü * Afşar Timuçin
Filozoflar Ansiklopedisi * Aristoteles

Yazışma Adresi: Oğuz Özgüç, Schalker Str. 114, 4650 Gelsenkirchen, BRD

ÇIKTI !

Fiyatı: 7.-DM. Yıllık Abone: 20.-DM

ADA / DIE INSEL

Yeni Tiyatro'nun iki bölümlük oyunu
Yazan: Athol FUGARD
Çeviren: Yücel Erten
Yöneten: Nesrin Kazankaya
Müzik: Ünal Ağin
"Özgürlük Şarkısı": Ergin Ak

OYNAYANLAR:
Metin COŞKUN- Nuri GÖKAŞAN

Giriş: 5.-DM

7. Ekim 1989'da saat 18.30'da
SCHULZENTRUM -ÜCKENDORF
Bochumerstr. 190, 4650 Gelsenkirchen
adresinde izleyebilirsiniz

DÜZELTME

Şenar Yurdapalan tarafından hazırlanan ve üç sayı devam eden, "Yaşantımızdaki davetsiz misafir: Kompüter" isimli dizinin son sayısında yaptığımız bir duyuruda, Şenar Yurdapalan'ın telefon numarasında hata yapmışız. Yurdapalan ve okurlarımızdan özür diliyor ve hatamızı düzeltiyoruz.

Kompüter konusunda soruları olan okurlarımız iş saatleri içinde, Şenar Yurdapalan'ı 02254 / 6821 numaralı telefonundan arayabilirler

Müjde!

Tosun 'u bulduk!

Özal, Çağlayangil için "Ne de olsa Bursalı" dedi. Akli sıra, halk arasında Bursalı erkeklerin pasif eşcinsel oldukları yolundaki aptalca bir inancı minicikleyerek, DYP'nin ağır toplarından birine bir darbe indirdi! Özal'ın daha önce "Küçük Turgut", "Yengemin şeyi" gibi özdeyişleri de gözönünde tutulunca, "Türk Hela Edebiyatı'nın güçlü yazarı Tosun'un kimliği açığa çıkar gibi oldu. Bir arkadaşımız "Ulan, bu Tosun, Turgut olmasın? Üslubu çok benziyor. Üstelik, ha Tonton! ha Tosun!" diyerek düşüncesini dile getirdi.

Zamane demokrat!

Turgut Özal Strasbourg'da gazetecilerin sorularını yanıtlarken şöyle konuşmuş: "Zamanı gelince 141, 142 ve 163'ncü maddeler de kalkar"

"BAY" KUŞ'un YERİ

Hazırlayan: Aydın Şenesen

İşadamından al haberi!

"İşadamları olarak size hitap ediyorum: Üzerinde baskı kurulan her makale aslında sizi susturuyor, hapse atılan her gazeteci aslında siz işadamlarının özgürlüğünü elinden alıyor, işkence yapılan her Kürt ise aslında sizin canınızı acıtıyor. Elektriği veren Diyarbakır'daki işkenceci aslında sadece önünde yatana değil sizlere de işkence yapıyor. İnsan hakları ihlalleri en çok siz işadamlarını acıtıyor."

Bu sözleri geçtiğimiz hafta içinde Washington'da Türk-Amerikan İş Konseyi toplantısında New York Dergisi muhabirlerinden Milton Vorst, Türk işadamları ve Dişişleri Bakanı Mesut Yılmaz'a söyledi.

Vorst'un bu konuşmasını, Feniş Holding

Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Sedat Aloğlu şöyle yanıtladı:

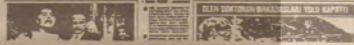
"Son 40 senedir bütün müttefik ve dostlarımızı iç ve dış komünizm karşı mobilize ettiniz ve bu atmosfer içinde, komünizm korkusu nedeniyle Türkiye'de insan hakları ihlalleri ortaya çıktı. Zaman içinde olacaktır ama, devletin bu korkuyu yenmesi kolay değildir. Nitekim sizin vize başvuru formlarında hala, başvuru yapanın komünist partisi üyesi olup olmadığı soruluyor."

Şimdi anlıyoruz DGM Savcısı Nusret Demiral'ın neden korktuğunu ve neye dayanarak hukuk, yasa, genelge, talimat dinlemediğini!

Bir fotoğraf, bir haber

Varşova Paketi karşısında savunma gücü yetersiz 'Türkiye, Trakya'da zayıf'

Miliet Gazetes'i'nin 30 Eylül tarihli manşeti "Türkiye Trakya'da çok zayıf" şeklindeydi ve Pentagon'a göre ordu bu bölgede zayıftı. 2 Ekim tarihli Hürriyet'in birinci sayfasında Çorlu'da "zayıf" ordumuzun tanklarının tarlalara girdiği ve köylünün traktörle karşı durduğu haberi vardı. "Zayıf Ordu" tarlaya dalmıştı!

ÇOK Gelişmiş

Balina marka yeni yat

Maço Muhabbet

Savaş ve satış

Şu sütünde erkek erkeğe ağır tadyila iki laf ettirmeyecekler anlaşılan... İlle kadınlar da bu köşeye gelip oturacak. Baksanıza Kadın Sayfası'ndaki yazısında Hülya Bakış neler söylüyor bizim köşe için...

"Mafya Kültürünün Maço muhabbetleri" imiş bizim yazılar. Mafya Kültürü dediği nedir? Tam bir erkek kültürü... Bizim buna itirazımız olamaz. Ama feminizmin yılmazlığını savunan bir yazıda sapına kadar erkek söylemi yer alıyorsa, bizim itirazımız başlar.

Neymiş efendim "Herkesin imanı, anası, avradı" Mark ve Dolar olmuştusa "ymış"... Neymiş efendim "...suratında arsız mı arsız sırtmasıyla gezen erkekler, paranın, başarının ve egemenliğin simgesi haline geliyor- sa "ymış"...

Neymiş efendim "...kadınların uygarlık, gelişme ve ilerleme yolunda verdikleri savaşa katılmak" mış...

Feminizm adına böyle lafları Vay benim köse sakalım!

İmanı, Dolar, Mark değil de, TL mi olmalıydı? Paranın, başarının, egemenliğin simgesi çirkin herifler değil de, yakışıklı dolkanlılar, güzel kızlar olsa "okay" mı diyecektiniz?

Nasıl savaşmayı düşünüyorsunuz? Kılıçla mı? topa tüfekte mi? yoksa en son model füzelerle, nükleer silahlarla mı?

"Savaş" en haklı konulara ulaşabilmek için dahi isteyenler, çağdaş akımlar adına söz söyleyemez gibime geliyor. Çünkü savaş her biçimiyle ölümü getirir. Yani toplu cinayetlerin tanımıdır ol!

Neyse fazla ciddileştik. En Maço şarkıyla bitirelim bu yazıyı...

"Şimdi İstanbul'da olmak vardı anasını satayım..."

Şanar Yurdatapan'ın düzenlediği, Melike Demirağ'ın söylediği bu şarkıyı biz mağolar keyifle dinliyoruz. Ya siz bayanlar?..